СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.25 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.25

РІК CV ПАРСИППАНІ, Н. Дж., П'ЯТНИЦЯ, 4-го ВЕРЕСНЯ 1998 ЧИСЛО 10 VOL. CV PARSIPPANY, N.J., SEPTEMBER 4, 1998 No. 10

Україна потерпає від фінансової кризи в Росії

Микола Рябчук

КИЇВ. — Фінансова криза, яка ось уже третій тиждень бушує в Росії, закономірно торкнулася економік усіх сусідніх країн і докотилася навіть до Західньої Европи, вдаривши зокрема по такій безперечно твердій валюті, як німецька марка. Україна, на перший погляд, мала б стати першою жертвою цієї кризи — адже саме на долю Росії припадає майже половина українського експорту й імпорту, саме російський капітал є в Україні найактивнішим, і саме недолуга версія недолугих російських „реформ" впроваджується з певним запізненням ось уже восьмий рік в Україні.

Та катастрофи наразі не сталося, хоч гривня й подешевшала за два тижні проти твердих валют десь на 5-6 відсотків, відповідно зросли ціни більшости товарів (передусім імпортних), а різниця між ціною купівлі і продажу доляра (т.зв. „маржа") побільшала з двох-трьох копійок до кільканадцяти. Проте черг під обмінними пунктами так і не виникло, в крамницях — теж, і на тлі цього відносного українського спокою повідомлення із Росії виглядають майже як фронтові зведення: „Росія падає слідом за рублем", „Для революції в Росії бракує лише Леніна із квітневими тезами", „Економічний крах у Росії — сувора реальність", „У Росії знову з'явилися черги за харчами"...

Економічні та політичні аспекти російської кризи опинилися в центрі уваги українських газет — десятки експертів намагаються дати відповідь на три ключові питання: що є причиною російської кризи; які її вірогідні на-

(Закінчення на стор. 2)

125 років діяльности НТШ

ПАРСИППАНІ, Н. Дж. (О. Кузьмович) — Звичайно ми бажаємо у сьогоднішньому світі все нових, все цікавіших засобів праці та новіших ідей. Мовляв, все, що „старе", — це пережиток, бо ж світ іде постійно вперед.

А тут в нашому теперішньому випадку, усі підкреслюють тяглість дії і традиції, незмінність праці і поважний вік організації, що саме збирається відзначати 125-річчя свого існування. Бо ж Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці — це беззаперечно, найстарша діюча українська наукова установ, вірна своєму високому призначенню від першої хвилини постання у Львові у 1873 році. Відтак вона закорінившись в Европі помандувала далі на Захід і від 1949 року працює безперервно у ЗСА. Саме у випадку НТШ її довгий вік не є тягарем, гнітом, а привілеєм, і тому не диво, що 125-річчя підготовляється повагом, з достойністю та ентузіязмом.

(Закінчення на стор. 13)

Д-р Л. Онишкевич і проф. Р. Андрушків інформують в редакції „Свободи" про ювілейні святкування НТШ в Ню Йорку.

ПОМЕР Д-Р ЯРОСЛАВ ПАДОХ

НЮ ЙОРК. — Тут у ранніх годинах 28-го серпня помер д-р Ярослав Падох — один із найбільш відомих у ЗСА активних українських поселенців після Другої світової війни.

Народжений в Бучачі на Західній Україні 14-го грудня 1908 року, він від молодих років був безперервно незвичайно активний так в громадському, як науковому та професійному житті, закінчивши студії права докторатом та виконуючи довгими роками працю адвоката, не покидаючи при тому наукової діяльности. Від гімназійних років у Стрию Я. Падох був активним у молодіжному русі, зокрема як пластун, член куреня „Червона Калина", якому, як і Пластові, залишився вірним аж до смерти. Розуміючи важливість участи молоді в українських організаціях, він був одним із промоторів створення старшо-пластунського куреня „Червона Калина" вже на американській землі, де також в роках 1954-1957 був головою Крайової Пластової Старшини в ЗСА і отаманом Загону „Червоної Калини" в 50-их роках.

Не залишаючи ні на хвилину своєї професійної та наукової діяльности, д-р Я. Падох знаходив час на активну допомогу в підшуканні Пластового Дому в Ню Йорку, як і Пластової Оселі „Вовча Тропа", де був комендантом юнацького табору у 1953-1954 роках. До кінця життя цілим серцем був вірний Пластові і отримав за свою працю, зокрема громадську, найвище відзначення — св. Юрія в золоті.

Д-р Ярослав Падох

Відданий цілим серцем своїй молодечій організації, д-р Я. Падох усі роки, перебуті далеко від своєї батьківщини, сперш_5у в Західній Европі, а відтак в ЗСА, присвятив громадсько-науковій праці. Відразу після приїзду до ЗСА зрозумів важливість місії Українського Народного Союзу і негайно включився в його ряди, а маючи виняткoвий організаційний дар, був вже у 1954 році обраний головним радним, а в 1958 році — головним секретарем, якого працю виконував аж до 1974 року. Слід відмітити, що був він першим із но-

(Продовження на стор. 13)

Б. Клінтон перестерігає Росію

МОСКВА. — Тут від вівтірка, 1-го вересня, на дводенній вершинній конференції перебував президент Билл Клінтон, який попередив керівників і народ Росії про важку дійсність їхньої ситуації та ціну, котру прийдеться їм платити за міжнародну допомогу, щоб вийти з теперішньої фінансової скрути.

На зустрічі з президентом Борісом Єльцином і тимчасовими керівниками спаралізованих політичних і економічних установ та у своїй промові до студентів Московського університету американський Президент підкреслив те, що справді немає легкої втечі від існуючої фінансової катастрофи, котра позакривала банки, залишила мільйони робітників без виплати заробітної платні та спричинила упадок уряду. Б. Клінтон заявив, що "цим разом ставка є надто високою, і кожний крок, зроблений Росією тепер, матиме значні наслідки у майбутньому". Він також зазначив, що у цій ситуації насправді немає безболісної розв'язки.

Теперішня вершинна конференція у Москві мала в загальному дуже поважну і приглушену атмосферу, чого можна було очікувати, беручи до уваги існуючу ситуацію та брак діючого уряду. Крім того, скрутне політичне становище Б. Єльцина і нерозв'язані легальні проблеми Б. Клінтона вдома також причинилися до похмурої атмосфери цієї поїздки.

Цим разом не було радісних обіймів і дружніх взаємних поплескувань, які завжди характеризували всі попередні зустрічі цих двох президентів.

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ:

— Що писала „Свобода" 40 років тому. — стор. 4

— **Україна між минулим і майбутнім.** — стор. 6

— „Міс Союзівка 1999 року" — стор. 7

В УКРАЇНІ

Україна потерпає...

(Продовження зі стор. 1)

слідки; що може порятувати Україну від подібної катастрофи?

Найочевиднішою є відповідь на перше питання: ні в Росії, ні в Україні так і не було здійснено справжніх ринкових реформ; економічні системи в обох країнах є різновидом державного капіталізму з олігархічною квазіприватною власністю; ця власність забезпечує посткомуністичним олігархам прибутки, незалежно від результатів їхньої підприємницької діяльности, бо ж головним джерелом „прибутковости" є зв'язки з владою, а не економічна ефективність; така феодальна система дає змогу „приватизовувати" державні прибутки і, навпаки, „націоналізовувати", себто перекладати на державу, приватні збитки.

Одним із різновидів такого державно леґалізованого шахрайства стало створення і в Росії, і в Україні фінансових пірамід, які дають надприбутки їхнім засновникам (близьким до влади фінансовим олігархам і, врешті, усій паразитичній владі) — за рахунок мільйонів людей, розчавлених цими пірамідами, і навіть за рахунок наступних поколінь, на які творці пірамід накидають велетенські зовнішні борги з фантастичними борговими відсотками. Рано чи пізно піраміди обвалюються, — іноді для цього досить невеликого поштовху, на зразок далекої тихоокеанської кризи, чи зниження світових цін на енергоносії (головний предмет російського експорту), чи навіть цілеспрямованої гри спекулянтів на світових біржах, здатних спровокувати потрібну їм паніку й отримати бажаний, заздалегідь спрогнозований результат.

На думку багатьох експертів, російська криза вигідна для групи міжнародних монополій, зацікавлених у тому, щоб прибрати до рук здешевілі російські енергоресурси. Україна в цій грі — не те щоб дрібний пішак, просто її власний енергоринок є великою мірою філією енергоринку російського, а отже й не є покищо об'єктом якоїсь окремої боротьби. В цьому, либонь, і полягає головна причина української „стабільности", яку задля об'єктивности правильніше всетаки називати стагнацією.

Українська економіка є ще менш „ринковою", ніж російська, — її фінансова система дуже мало пов'язана зі світовою, її біржева й акціонерна система малорозвинена, іноземні інвестиції мізерні, банківські кредити становлять лише один відсоток усіх фінансів, торгівля з Росією хоч і велика, проте — переважно не грошова, а бартерна; словом, це напівфеодальна економіка, котра реаґує на світові процеси так само мляво, як і економіка Ефіопії або Сомалі. Завалювати цю економіку якимись штучними методами нема сенсу, бо вона й так завалена, — такий собі „невловимий Джо" з відомого ковбойського анекдоту: „невловимий" — бо ніхто його не ловить, нікому він ні на якого біса не потрібен.

Такими є погляди скептиків, котрі стверджують, що збереження низької інфляції і твердого валютного курсу в Україні вигідне передусім західнім експортерам, котрі таким чином полегшують собі проникнення на український ринок і, навпаки, унеможливлюють подібне проникнення на інші ринки українським конкурентам. Фактично український уряд бере валютні кредити на Заході лише для того, щоб субсидувати їхній же експорт, штучно зміцнюючи власну валюту, полегшуючи її обмін на чужу, і таким чином стимулюючи в Україні купівлю імпортних товарів замість своїх.

В Росії подібна політика виявилась катастрофічною, причому ця катастрофа, на думку експертів, ще дужче загостриться у зв'язку з поверненням на посаду голови уряду Віктора Чорномирдіна, головного „творця" й гаранта псевдо-ринкової олігархічної економіки. Його реформаторські здібності вважаються вельми сумнівними, тим часом як клановo-лоббістські нахили — загальновідомі. Відтак один із найкращих українських „росієзнавців", Віталій Портников, закінчує свій репортаж майже на апокаліптичній ноті: „Так мало статися, не могло не статися. Коли з'явилися всі ці партпрацівники з реформаторськими намірами, коли розподілялися гроші серед майбутніх „олігархів", для яких головне було — не допустити нормального розвитку економіки, коли продавалися цим олігархам і владі кращі журналісти, кращі газети, телебачення — чого варто було чекати навзамін? Словом, коли сієш зуби дракона, не чекай, що з них виростуть жоржини чи айстри. З зубів дракона виростає тільки чорний час".

Для України, яка, на відміну від Польщі, Естонії, Чехії, все ще великою мірою живе за „російським часом", навряд чи доводиться чекати кращої долі. І хоч деякі фахівці загалом слушно відзначають розумну (розумнішу від російської) поведінку Національного Банку України в умовах загострення фінансової кризи, і навіть хвалять український уряд за те, що він, на відміну від російського, не поспішає оголосити себе фактичним банкрутом, — тінь „Великого Брата" невблаганно маячить над Україною, роблячи перспективи ефективних реформ і нормального європейського розвитку вкрай сумнівними.

Залишається хібащо втішати себе, як це робить економічний оглядач „Дня" Ірина Клименко, думкою, що „фінансові кризи, незалежно від географічної льокалізації, мають одну спільну рису: потрясіння, викликані ними, майже напевне призводять до різкого прискорення економічних і політичних перетворень". Чи зважиться український Уряд піти на ці перетворення до катастрофи — покаже найближче майбутнє. Те, що російський досвід нічого не вчить малоросійського люмпена, — річ загалом зрозуміла. Те, що він не навчає нічого малоросійські еліти, — є сумною традицією, яка мусить нарешті урватись.

УРП критикує Л. Кучму за слабу зовнішню політику

КИЇВ. — Українська Республіканська Партія розповсюдила заяву, в якій висловлює стурбованість діями Президента та Уряду України у галузі зовнішньої політики. УРП обурена тим, що Президент Леонід Кучма не відреаґував на різкий антиукраїнський виступ посадника Москви Юрія Лужкова у Севастополі на відкритті російської школи. 26-го серпня, назвавши Севастопіль містом російської слави, Ю. Лужков в черговий раз заявив, що не дасть „похитнути віру чорноморців" у те, що місто знову належатиме Російській Федерації. Він також висловився проти „насильницької українізації". Міністерство Закордонних Справ України оцінило „окремі висловлювання" посадника Москви як втручання у внутрішні справи і неповагу до суверенітету України. Крім того, до міністерства було викликано амбасадора Росії в Україні Юрія Дубініна. УРП незадоволена також перебігом недавньої зустрічі „без краваток" президентів України та Білорусі та переговорами Л. Кучми із новопризначеним прем'єром Росії Віктором Черномирдіним щодо розширення економічних стосунків та стимулювання співпраці між двома державами. Ці події УРП пояснює бажанням найвищих урядовців України відновити союз колишніх радянських республік через політичну та економічну інтеграцію.

МВФ дасть кредит після отримання ґарантій

КИЇВ. — Економічна програма українського Уряду виглядає сильно і заслуговує на міжнародну підтримку, заявив директор-розпорядник Міжнародного валютного фонду Мішель Камдесю на пресконференції у Вашінґтоні. М. Камдесю оголосив, що розгляд економічних умов в Україні майже закінчено і запевнив, що готовий після отримання необхідних фінансових гарантій одразу скликати раду директорів, яка вирішить питання кредиту в сумі 2.2 блн. дол. для України. Тим часом амбасадор України в державах Бенілюкс Костянтин Грищенко на переговорах з генеральними директорами державних скарбниць Голляндії і Люксембурґу звернувся до них з проханням підтримати Україну під час засідання ради директорів МВФ.

Створять золотодобувне акціонерне товариство

КІРОВОГРАД. — Державна акціонерна компанія „Українські поліметали" збирається створити на Кіровоградщині на базі Клинцівського та Юріївського золотоносних родовищ акціонерне товариство. Крім самої компанії, до товариства мають увійти місцеві органи влади. Голова „Українських поліметалів" Олександер Притика, який здійснив поїздку на Кіровоградщину, сказав, що першочерговим завданням його компанії є залучення українських і закордонних інвесторів для продовження робіт на цих родовищах. Передбачено при цьому зберегти контролю держави, а приватному капіталові передати не більше 40 відс. акцій.

Молодь звертає увагу на занепад системи освіти

КИЇВ. — Сучасний стан справ у галузі освіти в Україні не може не викликати занепокоєння, стверджують молодечі організації. У спільній заяві Молодий Рух, молодече об'єднання „Молодь — надія України" та Українська Студентська Спілка переховують ознаки затяжної кризи як у вищій, так і в середній школі: „Мінімальні й абсолютно недостатні обсяги фінансування освітньої та дослідницької роботи, мізерні кошти на поповнення бібліотек та на ремонт приміщень; хронічна невиплата заробітньої платні викладачам та іншим працівникам системи освіти; невиплата та скорочення обсягів виплат стипендій; продовження відпливу кваліфікованих викладачів за кордон чи їх відмова займатись викладацькою та дослідницькою діяльністю; абсолютний крах системи соціяльного захисту та організації дозвілля викладачів та студентів; висока оплата та погані умови життя у гуртожитках". Автори заяви нагадали перед початком навчального року про те, що „стають все частішими просто кричущі факти неопалення приміщень закладів освіти взимку, скорочення обсягу та зниження якости навчання через страйки працівників освіти, поставлених на межу виживання".

АМУ вимагає більших прав для місцевих рад

КИЇВ. — Асоціяція Міст України домагається більших прав та повноважень для органів місцевого самоврядування в здійсненні контролі за діяльністю підприємств, організацій та установ відповідної території. На думку представників АМУ, це вплинуло б на покращення соціяльно-економічної ситуації та фінансового стану як на місцях, так і вцілому в державі. АМУ протестує також проти постанови Уряду, яка зобов'язує керівників обласних та районних адміністрацій виносити на розгляд рад питання про можливу резиґнацію міських голів, якщо вони не забезпечили погашення заборгованности до бюджетів, Пенсійного та Чорнобильського фондів. Фахівці АМУ вважають, що постанова суперечить законові "Про місцеве самоврядування". Згідно з цим законом, органи державної влади не мають права втручатися у діяльність органів місцевого самоврядування. Зокрема, підготовка пропозицій щодо доцільности перебування на посадах міських голів не є повноваженням керівників обласних та районних державних адміністрацій. До того ж, серед прав, наданих міським головам, немає таких, які дозволяли б здійснювати контролю за приватними підприємствами.

Рух пропонує законопроєкт про вибори Президента

КИЇВ. — 27-го серпня член фракції Руху Віталій Шевченко вніс на розгляд парляменту проєкт закону „Про вибори Президента України". Проєкт передбачає посилення ролі партій у виборчому процесі. В документі враховано досвід попередніх виборів і особливу увагу приділено обмеженню впливу виконавчої влади на виборчий процес.

АМЕРИКА І СВІТ

Економічні проблеми світу відчули і біржі ЗСА

НЮ ЙОРК. — Економічні проблеми країн Південної Азії, Японії та Росії, згідно з твердженнями знавців, вплинули також і на фінансово-економічну діяльність в ЗСА. Зокрема це позначилося на продажі цінних паперів на американських біржах у понеділок, 31-го серпня, коли власники акцій почали масовий продаж. Все ж таки, ці події дещо затривожили громадськість, котра завжди уважала біржі показником стабільности американської економіки. Відчуваючи це занепокоєння своїх громадян, Уряд президента Билла Клінтона уважав за доцільне відкликати з вакацій Роберта Рубіна, секретаря Департаменту скарбу, котрий заявив, що його розмова з Президентом і Алленом Грінспеном, директором Федеральної ради валютних резерв привела до висновку: економіка країни є стабільною. Коли ж ідеться про події на біржах то експерти уважають, що невдовзі все знову устабілізується.

Дума проголосувала проти В. Черномирдіна

МОСКВА. — У понеділок, 31-го серпня, російський парламент після довготривалих і голосних дискусій категорично відкинув рішення президента Боріса Єльцина повернути на прем'єр-міністра Росії, Віктора Черномирдіна, залишаючи країну дослівно без керма в цей критичний час зростаючої економічної кризи. Не допомогли й благання В. Черномирдіна, котрий звертався до членів парламенту, щоб схвалили його кандидатуру, бо йому доконче якнайшвидше потрібно формувати новий уряд. Незважаючи на його заяву про те, що „сьогодні в основному Росія знаходиться на грані політичного і економічного занепаду, тому країни не можна залишити без уряду" комуністи не вдалося йому переконати. Кандидатуру В. Черномирдіна відкинено голосами 253 проти до 94 за, а йому було потрібно 226 голосів з усіх можливих 450. Аналітики уважають, що ця стратегія комуністів є спрямована проти президента Б. Єльцина, щоб примусити його зрезигнувати або погодитись на їхні вимоги більшої участи комуністів у керуванні державою. Одначе Б. Єльцин не піддається, він негайно знову поновив номінацію В. Чорномирдіна та погрозив, що коли парламент не погодиться, то він його розпустить, що не надто до вподоби багатьом депутатам.

ЗСА закрили дві амбасади

АККРА, Ґана. — Минулого понеділка, 31-го серпня, ЗСА закрили свої амбасади в двох країнах західної Африки, Ґані та Того. Офіційні чинники заявили, що здійснено це через погрози на адресу працівників. Безпеку американських амбасад на африканському континенті значно посилено після того, як 7-го серпня збомблено американські амбасади в Найробі, Кенії та Дар ес Салаам у Танзанії, де загинуло 258 осіб, у тому числі 12 американців.

Північна Корея показує свою силу

ТОКІО. — У понеділок, 31-го серпня, Північна Корея вистрілила двочастинну далекосяжну балістичну ракету, котра пролетіла понад Японією та спричинила занепокоєння не тільки в цій країні, але також і в інших країнах, зокрема Південній Кореї та ЗСА. Цей крок Північної Кореї вказує, що якість їхньої технології значно поліпшилась, бо дотеперішні спроби їхніх ракет не мали такого далекого засягу. Японія назвала це

„надзвичайно небезпечною" загрозою для американських військових баз на японській тереторії. Північна Корея не дала будь-якого вияснення в цій справі. Деякі аналітики кажуть, що запуск тієї ракети — це звичайна показуха Північної Кореї з приводу святкувань 50-річчя, котре припадає 9-го вересня. Інші твердять, що це політична заява та виклик Америці, щоб показати свої спроможності.

„Велика сімка" розгляне проблеми Росії

ЛОНДОН. — Британські офіційні чинники повідомляють, що прем'єр-міністер Тоні Блейр впродовж тижня розпочав телефонувати до керівників індустріяльно розвинених країн „Великої сімки", щоб обговорити політичні та фінансові проблеми в Росії. Тому що Британія під сучасну пору займає становище керівника країн „Великої сімки", то прем'єр-міністер Т. Блейр є тим, який обмінюється аналізою та думками на тему проблем в Росії. Як твердять асистенти британського прем'єр-міністра, в загальному всі керівники країн „Великої сімки" погоджуються в тому, що Росія мусить дальше іти шляхом реформ, якщо хоче вирішити теперішню кризу. До групи країн „Великої сімки" належать: Британія, Канада, Франція, Італія, Німеччина, Японія та ЗСА.

Страйкують пілоти „Нортвест Ейрлайнс"

МІННЕАПОЛІС, Мінн. — Минулої суботи, 29-го серпня, пілоти летунської лінії „Нортвест Ейрлайнс" вийшли на страйк, бо не отримали позитивної відповіді від своїх працедавців на їхні вимоги підвищення заробітної платні та забезпечення місць праці. Переговори представників обидвох сторін не дали жодних позитивних успіхів і справа зовсім не посувається вперед, бо обидві сторони завзято обстоюють свої вимоги і пропозиції. Тим часом 1,700 щоденних летів згаданої летунської лінії було ліквідовано, що спричинило великі клопоти багатьом пасажирам, які мусіли впродовж кінцевих днів тижня різними способами добиратися до своїх домівок і місць призначень. Керівництво „Нортвест Ейрлайнс" не хоче піти на поступки профспілці 6,200 пілотів, бо веде переговори з іншими профспілками своїх працівників, які начисляють понад 45,000 працівників — механіків, продавців квитків і обслуги пасажирів.

Україна збирається змінити валютний коридор

БОЯРКА, Київська обл. — Виступаючи 1-го вересня у військовій школі, Президент Леонід Кучма заявив, що в Україні буде змінено валютний коридор, встановлений на цей рік. Він, однак, застеріг, що це ні в якому разі не означатиме краху гривні, яка дуже постраждала від девальвації рубля в Росії. Гривня опустилася до найнижчої межі валютного коридору, 2.25 гривні за доляр. На вулиці і в розрахунках між банками курс гривні ще нижчий.

За словами Л. Кучми, валютний коридор буде змінено, як тільки Міжнародний валютний фонд надасть Україні кредит у сумі 2.2 більйонів долярів. МВФ мав схвалити цю позичку наприкінці серпня, але фінансова криза в Росії змусила його відкласти це рішення на пізніше. Президент Л. Кучма не сказав, яким має бути новий валютний коридор.

Економісти ще раніше передбачали зміну валютного коридору, оскільки Україна має дуже тісні економічні зв'язки з Росією, на яку припадає 40 відс. усього українського експорту. Національний Банк України в особі свого голови Віктора Ющенка щодня заспокоює людей у тому, що ситуація в Україні інша, ніж в Росії, і що все — під контролею. Однак непевність і тривога останнім часом почали все більше ширитися в Україні. Ціни зросли і люди почали вибирати доляри з банків, хоч і не в такій мірі як в Росії.

Єдиним позитивом, на думку Анатолія Дроб'язка, директора комерційної установи „Гроші і світ", є те, що в Україні на відміну від Росії стабільна політична ситуація.

Українські урядовці надіються тепер лише на кредит Міжнародного валютного фонду. Цими грошима вони хочуть наповнити валютні резерви, які впали з понад 2 блн. дол. до понад 900 млн. дол.

Фінансову кризу спричинюють внутрішні чинники

КИЇВ. — В той час, як багато спостерігачів пов'язують загострення фінансової кризи в Україні передусім з подіями в Росії, депутат Віктор Пинзеник каже, що ця криза має свої внутрішні причини, „незалежні від російського чинника".

Виступаючи 31-го серпня на пресконференції „Фінансова криза, її реальні причини та можливі наслідки", він сказав, що девальвація української гривні, прискорена падінням рубля, відбувається передусім внаслідок внутрішньої політики.

За його словами, НБУ ще до фінансової кризи втратив 60 відс. валютних резервів, які становили раніше понад 2.5 блн. дол. „В Україні зросли до кризових відсотки з обслуговування державного боргу. — сказав колишній міністер з економічної реформи. — Інакше кажучи, ситуація, яка відбувається в Україні, має внутрішні причини, російський фактор був лише поштовхом до прояву тих хвороб української економіки, до лікування яких Україна навіть ще не приступала".

На думку В. Пинзеника, увагу потрібно звернути „на відсутність радикальних реформ в українській економіці і в першу чергу - розумної податкої реформи".

Прокуратура звинувачує С. Головатого і Ю. Оробця в наклепах

КИЇВ. — Київська міська прокуратура порушила кримінальну справу проти Юрія Оробця та Сергія Головатого, авторів заяви „У відповідь кілерові", надрукованої в опозиційній газеті „Ми".

У заяві йдеться про замах на життя головного редактора газети „Ми" Сергія Одарича, який потрапив до лікарні. Ініціятором замаху автори заяви вважають особу або осіб з оточення Президента України, повідомив член вищої ради газету „Ми" Микола Полудьонний на пресконференції 31-го серпня.

С. Одарич і Ю. Оробець вважають порушену кримінальну справу безпрецедентною, бо, на їхню думку, прокуратура висунула звинувачення за умов відсутности складу злочину в діях авторів заяви. Правоохоронці звинувачують їх у наклепі і поширенні заздалегідь неправдивих вигадок, не називаючи особи, щодо якої це вчинено. За словами С. Одарича і Ю. Оробця, особу, що постраждала від заяви, прокуратура обіцяє назвати найближчим часом.

На пресконференції журналістів поінформували також про те, що С. Головатий має намір взяти участь у президентських виборах 1999 року.

Триває визначення українсько-російського кордону

СУМИ. — 26-28-го серпня в Сумах відбулося третє засідання робочих груп комісій з делімітації державного кордону між Україною та Росією. Погоджено проєкт лінії державного кордону між двома країнами на Брянсько-Сумській та Сумсько-Курській ділянках. У цілому протягом трьох засідань робочих груп сторони дійшли згоди щодо проходження близько 500 кілометрів державного кордону (чверть всієї довжини сухопутної ділянки). 7-11-го вересня відбудеться чергове засідання комісій в російському місті Курську, де буде підбито підсумки виконаної за останні місяці роботи.

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ В НЮ ДЖЕРЗІ ВІДБУДЕТЬСЯ 26-ГО ВЕРЕСНЯ

У „Свободі" ч. 9 з датою 28-го серпня у вістці про український фестиваль в Ню Джерзі помилково подано дату фестивалю 29-го вересня. Фестиваль відбудеться в суботу, 26-го вересня, у парку міста Виппані, в Морріс Кавнті.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $50.00, на півроку-$30.00. Для членів УНСоюзу $40.00 річно, на півроку-$25.00. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає за собою право при потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Розпочався навчальний рік...

Навчальний рік у загальноосвітніх школах, середніх спеціяльних та вищих навчальних закладах України в сьомому році української незалежности розпочався далеко від офіційної дати – 1-го вересня. Він, зрештою, продовжувався й протягом літніх вакацій. Правда, не процесом навчання та виховання школярів і студентів, а "вихованням", яке останніми часами практикує незалежний ні від кого Уряд незалежної України щодо більш, ніж будь-коли до цього, залежних від нього українських громадян. Сьогодні кажемо про "виховну" практику того Уряду щодо українських педагогів усіх рівнів: починаючи від початкових та закінчуючи вищими школами України.

Замість нормального відпочинку, який таки мали українські вчителі навіть при брутальному совєтському комтоталітаризмі, нинішні українські педагоги терпляче несуть на собі весь тягар і без того тяжезної педагогічної професії. Замість отого, природного в цивілізованому суспільстві, відпочинку між навчальними роками, українські вчителі були змушені боротися за елементарне виживання. Тож не повинно було нікого дивувати, що замість підготови до сьогоднішнього навчального року вчителі кількох областей України, яким протягом довгих місяців не виплачували вакаційних і заробітних платень, змушені були вдатися до погроз у тому, що не розпочнуть праці традиційного в Україні 1-го вересня, закликали колег об'єднатися і виступити того дня та на День вчителя єдиним маршем протесту.

Відомо, що майже в усіх областях України працівники освіти звертаються до суду з вимогою повернути їм заборгованість з платні, і тільки указ Президента Л. Кучми про те, що з педагогами слід розрахуватися до 31-го серпня, стримував освітян від крайніх кроків. Уряд же й тут знайшов крайніх, констатувавши, що в державному бюджеті фондів на віддавання боргів нема, і проблему повинна вирішувати місцева влада.

Від комуністів постійно чуємо громи на мовні утиски, яких нібито зазнають в Україні етнічні меншини (передусім, меншина російська). Демократи прикладають хусточку до очей, констатуючи дальшу русифікацію, насамперед, в українській освіті. Однак, за взаємними контрідеологією та контрпропагандою ці обидві аполярні суспільні сили зовсім не беруть до уваги, що і комуніста, і соціяліста, і демократа, і псевдократа вводять у світ знань педагоги. Виглядає, зрештою: на свою голову вивчили і депутатів, і прем'єрів, і президентів?..

Так, безперечно: жоден з учителів майбутніх "батьків народу" не очікував, що учні ті виростуть аж настільки невдячними за науку розумного, доброго, вічного. Бо гарантовані навіть найновішою Конституцією людські та громадянські права, як бачимо, зводяться до гарантій високої та вчасної платні чиновникам усіх ранг, тільки не для тих, котрі своєю повсякчасною працею відкривають усім нам вікно у світ.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про людину, що не переставала „хитати човником"

Є різні роди людей — одні бажають стояти осторонь темпераментного життя і спокійно приглядатися всьому, що діється довкруги, інші багато говорять, що і як треба робити, але самі нічого не роблять або роблять дуже мало, і вкінці — найменша група осіб, що не можуть жити без дії, що тільки тоді добре почуваються, як працюють, і то звичайно не для себе, а для інших, для якоїсь їм близької цілі чи просто тому, що не уявляють собі бездільного життя.

Так є в кожній спільноті, і такий поділ можна знайти дуже легко в нашій громаді, хоч у нас, здається, левову частину становлять ті, які лише говорять, що треба щось робити, але самі не кивають навіть пальцем.

В американській мові є вислів, який влучно характеризує таких людей, як тих, що не люблять, щоб „хитати човником". Мовляв, моя хата скраю і я не думаю братися до чого-небудь, що не є на мою особисту користь і вигоду.

Не раз думаю, скільки ми могли б зробити в нашому народі, маючи таких, які ніколи не перестають „хитати човником" і мають постійно нові задуми та нові пляни для добра своєї спільноти, а не для особистої користи. На жаль, таких немає багато, а вони просто на вагу золота, коли йдеться про майбутнє України, але і про сьогодення.

Такою рідкісною людиною був наш Ярослав Падох, який ціле своє життя, здійснював і сам, і при помочі друзів, яких до того спонукав чи прямо — заражав своєю активністю, якій немов не було ніколи кінця.

Рідко можна було знайти людину з таким широким діяпазоном зацікавлень, активности — від наукової праці, почерез організаційну до виховної із пластовою молоддю, — все це виповнювало життя нашого друга, виповнювало всеціло, не залишаючи одного свобідного віддиху, одного свобідного дня для відпочинку.

Коли тепер приходиться нам зробити підсумки того довгого, а так активного життя цієї людини, то просто не хочеться вірити, що все це, що стоїть живим доказом, що дає постійні висліди, виходило з рук та ума однієї людини. Рідко трапляється також, щоб хтось зумів поєднати стільки задумів, стільки різних організаційних чи наукових починів, щоб зумів своєю наполегливістю спонукати інших до одного чи другого спільного діла. Бувало, що ми, які один або другий раз потрапляли в орбіту його нового плану чи зацікавлення, відмахувалися від нього, немов від настирливої мухи, слухали його потоку енерґійних слів і думали: „Добре тобі говорити, але як це виконати"? Але звичайно його настирливість приносила висліди, і він знаходив для свого тисячного пляну таких, які годилися допомогти та стати спільно до діла.

Скільки „човниками" він хитав у своєму довгому, а так повному житті? Скільки разів говорив він вам, усім тим, що його знали, що не має часу тепер відпочивати, бо „треба саме те доконче зробити і це вже, зараз"? Отже, робив сам і заражував діяльністю своїх друзів. Був всюди і завжди повний енерґії та повний усміхів, немов життя було однією великою забавою. А так воно не було. Його, як усіх нас, не один раз била невдячна доля. Але для Славка це ніколи не було причиною затриматися і притягнути свій життєвий човник до суші. Раз це були справи НТШ, інший — Пласту, знову інший — УНС чи загально громадські. І він зачинав „значала" та не спочив, доки не виконав свого пляну, який іншим видавався таким важким.

Тож не хочеться просто повірити, що вкінці таки його човник мусів волею найважнішого моряка стянути та заякоритись у вічній пристані.

О-КА

ЩО ПИСАЛА „СВОБОДА" 40 РОКІВ ТОМУ

Товариська зустріч вояцтва

Український Військово-Історичний Інститут в ЗША влаштовує в неділю, 7-го вересня 1958 р. в Українському Селі біля Бавнд Бруку, Ню Джерзі першу товариську зустріч бувшого вояцтва усіх українських формацій разом з громадянством. Початок о год. 10-ій 30 хв. Полевою Службою Божею. Під час Зустрічі присутні матимуть змогу оглянути Українську Військово-Історичну Виставку та провести вільний обмін думок щодо життєвих потреб бувшого вояцтва. В програму зустрічі входить і художня частина, в якій візьмуть участь відомі українські артисти: Йосип Гірняк, в ролі Гриця Зозулі; Ганна Шерей, співачка капелі „Думка"; Марія Валійська, артистка театру Садовського, Тамара Цапко (з Бразилії). Для молоді — танці. Гратиме оркестра арт. Б. Гірняка. В буфеті великий вибір старо-козацьких та сучасних закусок та напоїв з запорозьким медом. Запрошуємо все Вояцтво і все Громадянство чисельно прибути і своєю участю вшанувати тих, хто хрестом, залізом і кров'ю цементував ідею державної незалежности України. Відповідальні за організацію Зустрічі: Повстанчий отаман Холодного Яру — сот. Іван Лютий та січовий стрілець — Ганна Ратич-Дмитерко.

КУТ ЗОРУ

Редакційна пошта

Хто дбає про лице держави?

Питання, винесене в заголовок, далеко не реторичне. Спілкування з працівниками українських дипломатичних представництв за кордоном, громадами українців та чужинцями, які прихильно ставляться до України, а також аналіза преси, яку видають українці в інших державах, свідчить про те, що, попри проголошувану „активну зовнішньополітичну діяльність української держави", про нашу країну в світі знають не вельми, м'яко кажучи, багато. Стосується це, насамперед, уявлення про Україну пересічного громадянина іншої держави, який, бажаючи отримати про неї бодай загальну інформацію, як кожна цивілізована людина звертається передовсім до українських представництв — амбасад, консульств, торговельно-економічних місій. Що ж пропонується йому? А власне, й пропонувати нічого, бо навіть на простенький україномовний повнокольоровий буклет вартістю у півгривні амбасади не багаті.

На закид щодо такого стану в Міністерстві Закордонних Справ України відповіли, що в бюджеті МЗС коштів на такі речі не передбачено. Прикро, бо навіть українське представництво Мадярського акціонерного туристичного товариства має багато поліграфічного добра, зокрема й буклети про туристично-рекреаційні принади сусідньої держави українською мовою! А працівники української амбасади в цій державі раді були б, за їхніми ж словами, мати буклет про Україну бодай... англомовний. Очевидно, авторитету нашій державі такий витвір додав би небагато, проте навіть він міг би засвідчити певний проґрес у просуванні до того, що має назву цивілізованість.

Тяжко будувати державу? Так. Але, завважимо, лише за умови, що цього ще ніхто не робив. Проте країни, про які як про приклад для наслідування не втомлюються говорити на всіх київських владних щаблях, цей шлях подолали не сьогодні. Отже, є в кого вчитись. І є ще наслідувати. Зокрема й щодо того, як рекля-мувати свою державу за кордоном. І коштуватиме це не надто дорого. Проте ефект матиме відповідний. Зокрема, й політичний. Бо ж скільки б не розводились у парляментській залі або в урядових кабінетах про „европейськість" нашої держави, її „всесвітньо-історичне призначення" тощо, цінуватимуть її передовсім по тому, наскільки цивілізованою вона виглядатиме. Нині ж залишається лише поспівчувати тим працівникам українських закордонних представництв, які змушені з ніяковими посмішками й „на пальцях" розповідати про нашу багату (на природні ресурси та працьовитих людей) й водночас бідну (на виразне „обличчя") країну.

Ігор Винниченко,
Київ

Львівська Богословська Академія потребує нашої допомоги

У Львівській Богословській Академії тепер студіює 209 осіб, як написав її ректор о. д-р Михайло Димид, „а кошт самого тільки навчання кожної з них виносить 507 дол.".

Створення якогось більшого фонду, із відсотків якого можна б покривати всі видатки, забере багато часу. А тут от-от почнеться новий навчальний рік.

Отже, потрібно застановитись над тимчасовим альтернативним пляном. Добрим прикладом можуть послужити стипендійні акції жіночих організацій, які дали можливість здобути професійну освіту українській молоді у державах південної Америки. Той плян потрібно буде доповнити спільними датками на взір збірного меценатства, що його в минулому заініціював д-р Микола Шлемкевич у відношенні до передплат за „Листи до Приятелів" для тих, яких фінансові умови були дуже обмежені.

Отже, хто може, нехай зложить стипендію в сумі 507 дол., а інші, яким також справа виховання майбутніх наших священиків не байдужа, можуть причинитись своїми датками до спільної стипендії, складаючи відносно малі вплати по 50 чи навіть 20 дол. Зібрані суми разом із листою жертводавців можна висилати до скарбника Патріярхального Т-ва Василя Никифорука на адресу: 35-43 72nd Street, Jackson Heights, N. Y. 11372. Можна теж через когось, хто їде в Україну, передати ті стипендії особисто ректорові Львівської Богословської Академії о. д-рові М. Демидові: Львів, 290011, вул. Іларіона Свєнціцького 17. тел. (0322) 76 04 98.

А тоді ще, може, добрі люди подбають, щоб не забути про Львівську Богословську Академію у своїх заповітах. Ці більші суми повинні б бути зложені на постійний Фонд Академії, відсотки з якого були б у майбутньому великою поміччю і гарантом її дальшого розвитку.

Дарія Кузик

УКРАЇНЦІ АМЕРИКИ — ПРО УКРАЇНУ

Майте розум, земляки!

Якщо ви читаєте „Свободу", то маєте нагоду довідатись, що думає про вас один діяспоровець українського роду. Належу до неповоротців, котрих дороги війни привели за межі України, і які не повернулися в Україну з відомих причин. Вже понад тридцять років я є американським громадянином. Але Україна як була, так і лишилася моєю батьківщиною. Думаю про неї, турбуюся її долею. Це не ностальгія в прямому значенні слова, а швидше щире і глибоке співчуття до нашого багатостраждального народу. Моє слово любови до вас, земляків, не буде позбавлене почуття докору...

Засоби масової інформації Америки з подій в Україні вихоплюють тільки те, що може цікавити американську громадськість. Постійно читаю пресу України. Слухаю радіо „Київ". Досить поінформований про міжнародні відносини, завдяки багатолітній службі в Інформаційному агентстві Америки. Виявилось, що цього всього замало, щоб остаточно зрозуміти, що ж там у вас фактично відбувається. Лишається особисте судження. І не варто іронізувати — мовляв, нам тут зблизька видніше, ніж тобі, неповоротцю, здалека. Так, та не зовсім так. Ще стародавні греки знали, що ближній ліпше бачить, але дальній — ліпше судить.

Слава Богові, здобули державну незалежність без барикад, без кровопролиття. Перший Президент самостійної України, з династії Леонідів, вказав вам шлях до демократії, як Ленін колись — до комунізму. Комунізм ви відкинули. Правда, не усі. А демократію не зрозуміли. Віддали її на поталу комуністам у Верховній Раді.

У наскрізь демократичній Америці слово „демократія" не розтринькують. Його чуєш хіба під час передвиборної кампанії.

Демократія — це насамперед порядок. У всьому — політиці, економіці, повсякденному приватному житті. Візьмемо, приміром, Америку. Викинеш з авта на дорогу порожню пачку від сигарет — затримає поліціянт на мотоциклі і ввічливо запропонує заплатити грошову кару. Виявили хабарництво губернатора Меріленду — посадили за грати покутувати. Зловили мера Вашінґтону в готелі з повією — туди ж, у тюрягу. У капіталістичній Америці двірників нема. Це вважається пониженням особистої гідности людини. І нічого ганебного немає у тому, коли лікар, адвокат, професор, генерал сам підмете хідник перед домом. Якщо ви вже так звикли до колективного труду, влаштовуйте суботники. Ми ж, українці, вважаємось охайним народом.

Мені здається, що причиною ваших життєвих проблем є відсутність ясної мети, цілеспрямованости в розбудові молодої незалежної держави. Ви розгубилися, ніби в химерній байці про вагання на роздоріжжі: куди не підеш — біда. Чому ви шукаєте всіляких „альтернатив", чому щоразу вибираєте тільки між двома можливостями? І виходить: вибрали одну — і помилися. І знову вибір з двох зол. Так ж петрушка з модним слівцем „сценарії", коли йдеться про виживання. Як вже щось можна назвати сценарієм, то лише сесії Верховної Ради.

Не за горами — чергові вибори. Знову дістанене від влади чи ЦВК (те саме) пакет з положенням про вибори, процедурою голосування тощо. Пам'ятайте, земляки, що ці „пакети-букети" для того, щоб заморочити вам голови, відвернути увагу від запеклої боротьби „еліти" за владу на усіх рівнях, ешелонах по вартикалі та горизонталі. Ось загляньте до словника іншомовних слів, де ясно сказано, що демократія — це влада народу. Я теж виборець. Знаю, де моя виборча дільниця. Там і голосую без жодних „процедур". Мені байдуже, яка тут мажоритарна виборча система — абсолютної чи відносної більшости, який той чи інший виборчий мажор: ля-бемоль, сі-бемоль. Все що мене цікавить — віддати голос за республіканців. Вони кінчають війни, початі демократами.

Послухайте поради з-за океану. В ході передвиборної кампанії не гарячкуйте. Уважно придивіться до кожного кандидата з усіх боків. А в день виборів віддайте свій голос хоч чорту лисому, тільки не комуністам. Бо пропадуть ваші головоньки...

Економіка. Субстанція нашого життя. Життєдайниця наша споконвіку. Тільки ж зайшла вона у вас в глухий кут. Вихід шукають політики — пріорітет, принципал влади. Поки шукають, у депутатських буфетах точаться дебати заради голодних. А в чергах зітхають бабусі. У вас чимало вчених, видатних економістів. Засідають, аналізують, пропонують, сперечаються. А користі нема. В чому справа? Звідки така безтолковість? Америка зацікавлена у ринках збуту своїх товарів і капіталовкладеннях в Україні. Американці знають, що більшість ваших економістів вивчали економіку за Марксом. І якби Карл Маркс жив нині, писав би свій „Капітал" — „топсі-торбі", по нашому — шкереберть. Ваш Уряд посилає молодь до Америки вивчати економіку капіталізму. Повертаються додому, а там новина. Ті ж економісти старої закваски ідуть на компроміс заради збереження тепленького місця праці, і пропонують „новий курс розвитку соціялізму на базі успіхів, досягнених капіталізмом". Чи ви щось зрозуміли? Я — ні... Дайте собі, нарешті, спокій з альтернативою: яка економіка ліпша за своїм історичним, науковим, клясовим змістом. Подивіться, скільки маєте орної землі! Встидайтеся, що харчів не вистачає. Основу економіки становить труд задля хліба. Ще Адам орав і сіяла Єва. Ви ж і в церкві молитесь: „Хліб наш насущний дай нам днесь". І знаєте, що не хлібом єдиним живе людина, бо й до хліба щось годиться. Хліб усьому голова. Хлібом ситі, хлібом і п'яні. За таких умов виживання треба знищити радгоспно-колгоспну систему і роздати землю тим, хто ще любить і розуміє її. Тоді вражі

(Закінчення на стор. 20)

УКРАЇНА МІЖ МИНУЛИМ І МАЙБУТНІМ

Петро Часто

Тепер, в оцю хвилину...

Рубрика, коли ми її засновували, передбачала спокійні ретроспекції, нетенденційне, неупереджене з'ясування, принаймні — заторкування, таких мученицьких тем, як походження нашого народу, зиґзаґи його поступу, цінність його специфічного історичного досвіду, самобутність його етики та естетики, вірувань і звичаїв, його світовідчування, його космогонії, нарешті — переваги і вади нашого національного характеру і те, в який же спосіб вони впливали на нашу боротьбу за виживання, за свою державу, що та боротьба виявилася такою довгою і немилосердно тяжкою.

Шкода, але сьогоднішня українська дійсність не така, щоб, заклавши нога на ногу, попиваючи каву, мудро розмірковувати над нашим минулим. Не час зосереджувати на ньому геть усю увагу, ой не час — якщо хочемо мати майбутнє. Застановімося от над чим: нашим ворогам — перепрошуюріднесеньких лібералів, котрі певні, що Україна вже не має великих ворогів — все одно, яким було наше минуле. Для них головне, щоб ми не мали майбутнього. Тому вони легенько махають рукою на нашу українську забаганку — тішитися, які ми давніпрадавні та якими були смілими і славними, споконвіку живучи на матірньо-рідній землі. Ба — щось більшого: антиукраїнство якраз тепер дуже зацікавлене в тому, щоб ми щосили порпалися в історії, шукаючи початків нашої ідентичности ледве не від Адама і Єви. Он „Вечірній Київ" вмістив „поважний" матеріял про те, що Єрусалим — це місто давніх русів, таки наше з вами. Підстрибуймо з радости! А ворог тим часом потихеньку висмикує землю з-під наших ніг.

Ми сьогодні — тепер, в оцю мить! — перебуваємо між минулим і майбутнім! То зв'яжімо обидва кінці міцними українськими руками! Замість славних споминів, пильно вдивляймося у ті проклятi моменти новішої історії, коли лютий ворог проникав, мов тать, у нашу землю „мирно", без зброї та без війни, „по-братськи" встромляв жало у наше збірне українське тіло, всновувався, подібно наркотикові, в наш мозок.

Цей метод і ця мета не зникла зі зникненням совєтської імперії, комуністичного тоталітаризму. Надто великий розмах мало це зло, надто глибокого історично-метафізичного значення було воно сповнене, щоб могло так просто, так банально заникнути. Ні, вдягнеться у нові одежі, вдасться до нових способів, але при тім збереже свою суть. Тому не питаймо, чи все найгірше в Украйни вже позаду. Нищителі нашої нації, нашої давнини, нашої мови і звичаїв не відходили від нас ні на мить. Це не ті п'явки, що відпадають, насмоктавшись доволі крови. Випити всю українську кров, до останньої краплі — ось мета антиукраїнства, цієї багатоголової гідри, що сьогодні майже безперешкодно діє і у світовому вимірі, і у „добросусідському", і у внутрішньо-українському.

Ось вернімося до кінця 80-их, коли СССР вже розлазився, мов зігнилий міх. Народів, що жадали волі, вже ніщо не могло стримати. Завирували національно-визвольними революціями Прибалтика, Закавказзя, Молдова — щось стрімко наближалося, якісь великі зміни! Проте лише пробудження незалежницького духу в Україні ставило на імперії і комунізмі хрест. Отже, дороги назад не було. Щоб втримати в московському кулаці, треба було пролляти велику кров. Кровопивці боялися, що й самі можуть у ній захлинутися.

І тому вони обрали близький їхньому серцю принцип провокації: щоб підпорядкувати собі який-небудь процес, його треба очолити. Вони були абсолютно певні, що вийде по-їхньому. Всесвітній грюкіт від падіння імперії звучав для них музикою — вони знали, що й має сильно гуркотіти, коли падає бляшаний дах. Тільки й було зміни! Головне залишилося недоторканим — всі організаційні структури внизу, в основі, а ще у більшій недоторканості — таємні сили і слуги імперії.

Вони дуже добре здавали собі справу з фатальної зіпсованости народу — адже ж самі його псували! — і знали, що конструктивних політиків, політиків-будівничих, здатних згуртувати націю на здійснення першочергових завдянь, незалежна Укріна не мала. Сховавшись за синьо-жовтими прапорами, українožери не мали ніякого страху перед драчами, яворівськими, чорноволами — навпаки, вони їх активно підтримували! Ціль антиукраїнства полягала в тому, щоб спрямувати незалежну українську державу на „єдино правильний шлях" — шлях „справжньої демократії", коли та зіпсована, задурманена, майже смертельно уражена комунізмом народна маса почне сама вибирати свій парлямент і свого президента, утворювати „політичні партії". Так і сталося: замість того, щоб бути очоленим найчеснішими і наймудрішими провідниками, український народ, за правом „справжньої демократії", став таке собі обирати, що якби пес з'їв, то здох би!

Отож наприкінці 80-их, особливо у 91-му та 92-му, коли сантиментальне, перечулене українство плакало від надлишку гарних почуттів — сталося! здійснилося! — насправді потиху, але з певністю здійснювалося щось протилежне.

До такого висновку спонукає розвиток подій в Україні впродовж семи незалежних літ. Чому все йде не до кращого, а до гіршого? Саме тому!

Подібні припущення в Україні вже багато хто висловлює. Наприклад, київська газета „Опозиція", яку влада буквально задушила як „антидемократичну", ще пару років тому писала: „Велика комедія з серпневим путчем 1991 року у Москві була ретельно продумана і організована спеціяльно для того, щоб прискорити усамостійнення союзних республік. За час реформування нас змушують морально і економічно дозріти до переконання, що без союзу на чолі з Росією дороги немає. Наївно думати, що і процес демократизації в Україні не був належним чином спланований і підготовлений...".

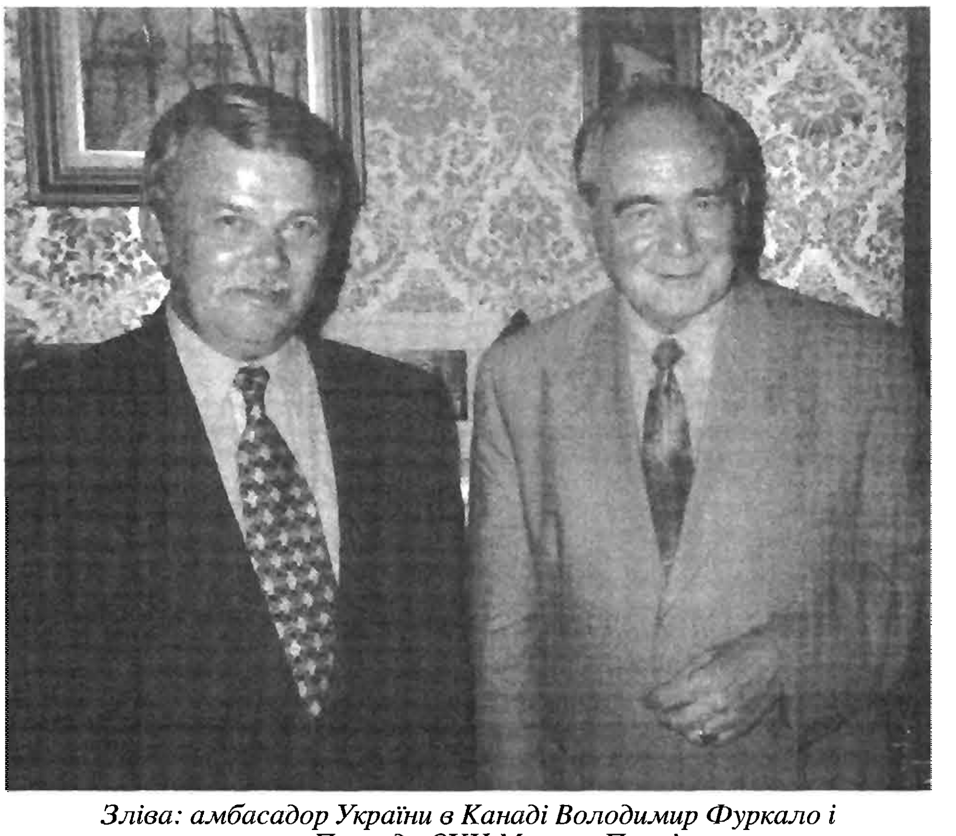
І чи не були частиною цього антиукраїнського пляну й останні вибори до Верховної Ради, а також вибори її голови? Адже ним став „діяч", який відверто орієнтується на Мо-

(Закінчення на стор. 17)

ВІСТІ З ОТТАВИ

Юлія Войчищин

Важлива розмова про Україну

Зліва: амбасадор України в Канаді Володимир Фуркало і голова Проводу ОУН Микола Плав'юк.

Від 2-го до 4-го серпня в Оттаві перебував колишній президент УНР в екзилі, тепер провідник ОУН в Україні, Микола Плав'юк. В понеділок, 3-го серпня, після відвідин парляменту відбулася зустріч М. Плав'юка з українськими дипломатами, на запрошення абасадора України в Канаді Володимира Фуркала. Як інформує пресове повідомлення амбасади України, „М. Плав'юк виклав своє бачення розвитку внутрішньої і зовнішньої політики української держави, наголосив на необхідності консолідації всього українського суспільства у нелегкий час загальної трансформації і впровадження економічних реформ в Україні".

Вечором 4-го серпня, під егідою Фундації Ольжича, відбулися виступи М. Плав'юка і амбасадора України В. Фуркала перед українською громадою Оттави в залі українського католицького собору. Вечір відкрив голова Фундації Ольжича на Канаду д-р Іван Войчишин, представивши присутнім високих гостей.

М. Плав'юк у своєму викладі звернув увагу на дві підставові події в політичному житті України, а саме — березневі вибори до Верховної Ради та недалекі вже президентські вибори, і висловив свій погляд на них. На його думку, твердження, що комуністи перемогли в Україні, не відповідають дійсності, хоч правдою є, що найбільшу кількість мандатів здобули комуністи. Однак Комуністична партія конституційним шляхом змінити устій у державі не зможе, бо на це потрібно 300 мандатів, яких вона ніколи не матиме.

Дуже цікаві міркування М. Плав'юка про українських капіталістів, які вложили 100 мільйонів долярів, підтримуючи у виборах 110 безпартійних депутатів з мажоритарних округ (депутатський мандат виніс 900,000 дол.!). Але за це вони домоглися зустрічі з Президентом, на якій погодилися підтримувати його політику, якщо той допоможе в економічних справах, які тепер є в жалюгідному стані. Сучасні закони нищать воробника, податки перевищують 80 відс., кредитні ставки — 300 відс. і більше, це спонукує до тіньової (підпільної) економіки, яка, припускають, під сучасну пору становить щонайменше 60 відс. Державна економіка в небезпеці, а чим гірше в Україні, тим краще для комуністів, — зазначив доповідач.

Стосовно вибору голови Верховної Ради, всі були заскочені вибором Олександра Ткаченка, але нема сумніву, що рішаючу ролю зіграли капіталісти Суркіс і Медведчук та оточення Президента, забезпечуючи, щоб ні Євген Марчук, ні Олександер Мороз, ні Павло Лазаренко, потенціяльні кандидати в президенти, не стали головою Верховної Ради, що допомогло б їм в президентських виборах. А Олександр Ткаченко офіційно запевнив Президента у своїй льояльності до нього.

На думку Плав'юка, приходить до розкладу лівих сил, так як попередньо вже сталося з правими. Ні ліві, ні праві не перебрали Верховної Ради (Ткаченко — кандидат Селянської партії). Оточення Президента перебрало ініціятиву, і справи економіки мусять бути в центрі уваги, тоді як проблема національного відродження падає на свідомий націоналістичний табір. Інтеграція України в Европейський союз без національного відродження небажана, бо не забезпечує збереження національної субстанції народу.

У виборах пройшли в депутати молоді сили з правого і лівого крила. Відпали майже поголовно колишні дисиденти і не пройшли т. зв. „парашутисти", цебто кандидати з-поза округ. Зауважується зростання політичного глузду виборця. Часто вибирається особу, а не партію.

Підсумовуючи, прелеґент висловив здогад, що Комуністична партія дійшла до свого зеніту, бо вже почався розклад лівих сил на скрайні ліві, прогресивні соціялісти і т.д. „Хоч повільно, але скидаємо намул минулого", — з оптимізмом заявив він, — і тому діяс-

(Закінчення на стор. 16)

У. Дячук доповідала в Кергонксоні

Кергонксон, Н. Й. — Тут, у неділю, 2-го серпня 1998 року, в залі церкви св. Трійці, заходом місцевих відділів Координаційного Комітету Допомоги Україні (ККДУ) і Українського Народного Союзу (УНС) відбулася зустріч з предсідником УНС і УАКР Уляною Дячук, яка доповідала про працю УНС, зокрема про 34-ту Конвенцію УНС і рішення, які були на ній прийняті.

Зустріч відкрив голова відділу ККДУ д-р Осип Мороз. Привітавши присутніх та У. Дячук, підкреслив, що для нього, як і для багатьох, що поселилися в Кергонксоні і околиці, притягальним чинником була рідна церква і оселя УНС Союзівка.

Тому що рішення Конвенції, головно щодо зміни щоденника „Свобода" на тижневик і обмеження Союзівки до тримісячного літнього сезону в 1999 році, були для багатьох шокуючі, громадяни хотіли б знати, що спонукало Конвенцію прийняти саме такі рішення, які не приносять слави нашій діяспорі.

Доповідачка подякувала за можливість виступити з доповіддю, тим більше, мовляв, що на цю тему „кружляють різні вісті".

Отже, якщо йдеться про Союзівку, то вона заповнена тільки літом. В інших місяцях вправді відбуваються різні імпрези, весілля, з'їзди тощо, але тільки два дні в тижні. Решта днів Союзівка порожня, але персонал треба вдержувати, і це спричинило недобір, який УНС мусів покривати. За останні чотири роки УНС доплатив до Союзівки 2 мільйони долярів.

Щодо „Свободи", то на 56.000 членів УНС тираж „Свободи" становив тільки 7,200 примірників. УНС за чотири роки доплатив недобір за видання „Свободи" і „Юкрейніен Віклі" 3 мільйони долярів.

Саме ці дефіцити спричинилися до рішень Конвенції. Існує ще одне неприбуткове підприємство УНС — бюро в Торонті, Канада, платня урядовців і Баба Кука, що коштує УНС теж поважну суму. Цього Конвенція не взяла до уваги.

Дячук запевнила, що про продаж Союзівки ніколи не було мови. Після доповіді були запити, на які У. Дячук давала вичерпні відповіді.

Д-р О. Мороз подякував У. Дячук за вичерпну доповідь і присутнім за участь.

Д-р Роман Барановський

Ректор університету нафти і газу дякує Предсіднику УНС

Частина учасників цьогорічного курсу.

Ректор Івано-Франківського Державного Технічного Університету Нафти і Газу Є. І. Крижанівський переслав на ім'я голови Українського Народного Союзу Уляни Дячук листа з подякою за підтримку та проведення Літньої школи підвищення кваліфікації викладачів англійської мови в університеті в Івано-Франківську. Курс відбувався на терені цієї школи, але в ньому взяло участь 50 молодих викладачів із 25 університетів України. Курс відбувся у червні, провадила ним, як і попередніми роками, проф. Зірка Воронка. Курсанти мали нагоду підвищити свій рівень володіння англійською мовою, як також дізнатися про новітні методи та технології навчання.

Пластунка Рената Кость стала „Міс Союзівкою 1999 року"

СОЮЗІВКА. — Чарівна усмішка, гарна українська мова, громадська активність і значні особисті досягнення забезпечили Ренаті Кость з Клівленду, Огайо, перемогу у конкурсі за титул „Міс Союзівки 1999 року". 15-го серпня під радісні вигуки гостей їй покладено на голову вінок союзянки.

Родині 23-літньої пластунки є чим пишатися — це вже друга донька здобуває цей престижевий титул. Першою була її сестра Таня два роки тому.

Суддям — радному УНСоюзу Олександрові Худолієві, дириґентові хору „Думка" Василеві Гречинському і менаджерові Союзівки Соні Семанишин — нелегко було зробити своє рішення. Всі вісім претенденток були сильними кандидатками. Однак в кінцевому результаті Рената перемогла.

Нова „Міс Союзівка" належить до пластового куреня Орликівці, який щороку в листопаді проводить на Союзівці змагання між різними пластовими станицями — Орликіяду. Р. Кость зробила багато для організації подібних змагань в Україні. Союзянка є також катехистом в церкві св. Покрови і грає на бандурі.

У травні Р. Кость закінчила з відзнакою університет Кейс вестерн резерв (CWRU) в Огайо, здобувши ступінь бакаляврa в економіці й політології. Вона також навчалася у Франції в Страсбурзькому інституті політології, Міжнародному інституті Рене Кассіна і університеті Ляваль. Крім того, Рената рік студіювала у Львівському університеті, зосереджуючи увагу на міжнародних відносинах.

Завдяки своїм успіхам у навчанні вона належала до престижевих студентських товариств. Її ім'я було надруковано в книжці „Хто є хто серед студентів".

Навчаючись в CWRU, Р. Кость мала багато захоплень. Зокрема, вона брала участь у програмі Зразкові Об'єднані Нації „Перший делегат серед рівних" і укладала програми для радіо WRUW. Крім того, Рената грала на кларнеті в Симфонічній духовій оркестрі. Вона досі належить до Товариства бальних танців.

Нова „Міс Союзівка" Рената Кость.

Тепер Р. Кость працює асистентом в Міжнародному юридичному центрі в CWRU. Рената плянує здобути ступінь магістра в юриспруденції і дипломатії в Тафтському університеті. Вона також сподівається далі досліджувати юриспруденцію і економіку України.

Друге місце у конкурсі зайняли Маріянна Герман і Дарія Лоун. Третьою дружкою стала Марта Татаревич.

В. Ю. Єльченко виголосив оптимістичне привітання з приводу 7-ої річниці незалежности України

Постійний представник України до ООН Володимир Єльченко.

НЮ ЙОРК. — На зустрічі представників української громади в Ню Йорку з нагоди 7-ої річниці Незалежности України, що відбулася в неділю, 23-го серпня, ключове слово виголосив Постійний представник України при ООН Володимир Ю. Єльченко. У тому слові він зокрема підкреслив усі позитиви та успішні акції, які проведено в останньому часі так в Україні, як і у світі для забезпечення стабільного економічного зростання країни і розвитку галузей народного господарства та виробництва, що проявилося в цьому році вперше у прирості промислової продукції. Він подав до загального відома, що загальний обсяг прямих інвестицій в Україну у першому півріччі цього року становив понад 2200 млн. дол.

Коли йдеться про міжнародну політику України, В. Ю. Єльченко звернув увагу на те, що у вересні в Криму має відбутися важлива міжнародна конференція, ініційована Україною, присвячена 50-річчю прийнятої Організацією Об'єднаних Націй Загальної деклярації прав людини. Це дасть Україні можливість ще раз показати свої досягнення у сфері захисту прав людини.

Україна встановила за цих сім років дипломатичні взаємини із 150 країнами світу, відкрила 70 амбасад, практично на всіх континентах і уклала майже 1,900 двосторонніх та багатосторонніх міжнародних договорів. Коли взяти до уваги, що успішно розвиваються двосторонні політичні та економічні взаємини з країнами „Великої сімки" і провідними державами Західньої і Центрально-Східної Европи, то все це є доказом, що світ приймає Україну як державу, яка є одним з визначних чинників стабільности і безпеки в Европі.

В. Ю. Єльченко вказав також на успіхи співробітництва України з НАТО. У сфері зовнішньої політики однією із видатних подій треба уважати обрання представника України, донедавна міністра закордонних справ, а нині депутата Верховної Ради України, Геннадія Удовенка головою 52-ої сесії Генеральної Асамблеї ООН. Це ще один доказ світового визнання української держави.

Хоча 52-га сесія ГА ООН 8-го вересня закінчує свою працю, це не зменшує відповідальности і темпу діяльности представників України в ООН.

В. Ю. Єльченко згадав ще також дружні стосунки із державами центральної Азії та Південного Кавказу, як також діялог із країнами Середземного моря та Близького Сходу і Чорноморського басейну. Новий вагомий зміст отримали також домовлення і угоди про стратегічне партнерство України із ЗСА.

Отже, перед Україною стоять завдання зміцнення власної ролі як впливового члена світового товариства і використання цього досягнення для покращання економічної ситуації всередині країни.

Тому, на думку В. Ю. Єльченка, хоча треба ще розв'язати низку складних проблем внутрі країни, є усі підстави до святкового настрою в день 7-ої річниці незалежности України. Він вірить, що повернення назад уже не буде, ні за яких умов, а як швидко впорядкуємо наш власний дім, залежить від власних зусиль, наполегливости, патріотизму і вміння.

Таким оптимістичним акордом закінчилося слово Постійного представника України до ООН до нашої громади Ню Йорку в 7-му річницю проголошення незалежности.

МВФ простягає Україні руку допомоги...

Нещодавно засоби масової інформації принесли вістку з Києва, що після довгих пертрактацій місія Міжнародного валютного фонду (МВФ) вирішила рекомендувати на засіданні Ради директорів МВФ 24-го серпня ц.р. уділити Україні фінансових кредитів сумою 2.2 блн. дол. протягом трьох років. Позику треба буде повертати після трьох років від дати отримання фондів, при ставці 5 відс. Уряд української держави зобов'язався виконати численні соціяльно-економічні вимоги і під суворим наглядом вживати позику на рентабельні інвестиції та наглі потреби. У зв'язку з цим позитивним рішенням МВФ, Ефропейський банк реконструкції і розвитку та інші міжнародні фінансові інституції, у свою чергу, інвестуватимуть в економіку України, що, як передбачають експерти, може принести додаткових 8 блн. дол., потрібних для економічної відбудови незалежної України. Це, властиво, тільки добрий початок, бо на конверсію збиткових підприємств та на перевишкіл безробітних працівників потрібно багато більше фондів.

На цю відносно добру вістку з України відгукнулася відома вже українському читачеві з її „суворої" критики українських господарських негараздів, кореспондентка ґазети „Ню Йорк Таймс" Джейн Перлез. Вона пише з Відня, що ЗСА, протягом більшої частини цього десятиліття, „заливали Україну фінансовою допомогою, але економіка країни залишається в інерції в наслідок корупції та через брак реформ". Тут шановна кореспондентка трохи „залила", бо протягом згаданого часу в народне господарство вплинуло приблизно мізерних 2 блн. дол. закордонних інвестицій. Сама авторка визнає, що у порівнянні з іншими міжнародними фінансовими допомогами 2.2 блн. дол. — позика невелика. Хоч, звичайно, в політичному розумінні помітна, бо отримані фонди допоможуть Україні погасити закордонні і домашні борги-облігації, що дозрівають з кінцем серпня ц. р. Віцепрезидент Ал Ґор після недавньої зустрічі з Президентом Леонідом Кучмою в Києві заявив, що Україні було б важко отримати закордонні позики без більш сміливих реформ, бо країна не дотримала всіх своїх обіцянок у сфері реформ, а тому МВФ в січні ц.р. припинив позику Україні в сумі 542 млн. амер. дол.

Під час довгих переговорів між представниками МВФ і Урядом України в справі позики виринали сумніви, чи Київ спроможеться запевнити фінансово-економічні умови для отримання критично потрібних фондів. Саме з цією метою Президент Л. Кучма підписав ряд державних декретів в справі зменшення бюджетового дефіциту — за рахунок адміністративних і інвестиційних держвидатків, збільшення бюджетових доходів від податків, контролі валютної інфляції, прискорення приватизації та численних інших реформ стабілізації української економіки. Деякі з цих декретів потребують ратифікації Верховної Ради згідно з Конституцією України, а тим часом Верховну Ради очолює відтвертий опонент позики від МВФ. Тут потрібно дещо „пом'якшити" твердження автора, бо парлямент перед літньою перервою, з ініціятиви нововибраного голови О. Ткаченка, надав карту-блянш — повноваження Президентові Л. Кучмі щодо спеціяльних декретів у справі позики від МВФ.

Як подає Дж. Перлез, високий чиновник амбасади ЗСА в Києві з добрим наміром заявив, що Л. Кучма пообіцяв А. Ґору рішуче натискати, щоб всі умови МВФ були здійснені. Чиновник американської амбасади сказав, що українці заговорили „цілком іншим тоном щодо МВФ".

Відтак журналістка описує розвиток американсько-українських стосунків. Від проголошення незалежности України в серпні 1991 року Україна стала критичною державою у фокусі американської політики стосовно колишнього Совєтського Союзу. Першим успіхом американської дипломатії в реґіоні було „переконати" Україну позбутися нуклеарної зброї. Вашінґтон уділив Україні 250 млн. дол. допомоги для „забезпечення" її незалежности та підтримки народного господарства, що тоді поставило Україну на третє місце щодо кількости отримання американської допомоги. Адміністрація Билла Клінтона оправдувала таку допомогу, вважаючи, що Росія вже не стане імперською потугою без повного загарбання України. Але закордонні інвестори не спішились із своїм капіталом, вказуючи на тотальну корупцію. А сільське господарство і промисел майже в цілості залишились державними.

Одначе, на думку Вашінґтону, під час каденції Президента Л. Кучми Україна зробила два рішучі потягнення. Хоч Л. Кучма не цілком стійкий, але, на відміну від Росії, він не є неприязно наставлений щодо поширення НАТО на схід. А весною ц.р., під тиском державного секретаря ЗСА М. Олбрайт, Президент Л. Кучма зрезиґнував з продажу двох турбін Іранові для нуклеарного реактора. Це поставило Україну в краще світло, ніж Росію. Відмовою від продажу цих турбін Л. Кучма дістав ефективну тактичну перевагу в його ділових стосунках зі ЗСА.

Президент Л. Кучма, — продовжує авторка, — згодився на вимогу представників МВФ продовжувати далекосяглі економічні реформи, включно зі скасуванням податкових пільг компаніям енергоносного промислу. Здійснення реформ вимагає підтримки збоку Верховної Ради. Чи її голова О. Ткаченко, твердий противник МВФ, запевнить таку підтримку? Авторка твердить, що Президент Л. Кучма, зараз після обрання нового голови ВР, захистив О. Ткаченка від звинувачень у привласненні 70 млн. дол.

Також з ініціятиви Президента саме О. Ткаченко був головним промовцем на святкуванні 7-ої річниці Незалежности України.

Зміст тієї промови — осібна тема.

Михайло Шпонтак

АЛЬМАНАХ УНС 1999

Редакція „Свободи" приймає матеріяли до Альманаху УНСоюзу на 1999 рік, в якому припадають такі роковини, як 10-річчя установчого з'їзду Народного Руху України в Києві, 100-ліття народин Олекси Стефановича, 125-річчя народин Марка Черемшини, 150-річчя народин Олени Пчілки, 275-річчя смерти гетьмана Павла Полуботка, 350-річчя козацького реєстру, 360-ліття битви під Конотопом та інші.

Статті на ці та інші теми редакція прийматиме до розгляду до вівтірка, 15-го вересня. — Ред.

ПОСТАТІ

Мирославові Коленському — 75!

Д-р Мирослав Коленський

Приємно поінформувати нашу медичну громаду та українське громадянство в діяспорі і в Україні, що 10-го червня цього року д-рові Мирославові Коленському сповнилося 75 літ трудолюбивого життя. Не всім нам довелося дожити цього віку в доброму здоров'ї й родинному щасті, як д-рові М. Коленському.

З цієї нагоди його добра дружина д-р Леся з родиною справила йому гарне прийняття та запросила його колег і близьких приятелів на цю гостину, щоб гідно відзначити це родинне свято.

Шкода, що вже багато його колег-приятелів не могли прийти, а деякі вже відійшли у Вічність.

При цій нагоді годиться згадати про його життєвий шлях та його корисну діяльність для Українського Лікарського Товариства і української громади в Чикаґо та його діяльність на добро українського народу в Україні.

Д-р Мирослав Коленський народився 10-го червня 1923 року в селі Крамарівка біля Ярослава (нині Польща) у священичій родині о. Осипа й Олени (з родини Нездропів) Коленських.

Середню освіту здобув в українських гімназіях Перемишля й Ярослава, де в 1941 році склав іспит зрілости. Після матури, за покликом ОУН, брав участь у похідних групах. Успішно завершивши свої завдання, повернувся домів та розпочав студії у політичних науках у Віденському університеті. За підпільну патріотичну діяльність був заарештований гестапо в 1943 році і просидів у тюрмах Відня і Лінцу.

Після закінчення Другої світової війни продовжував свої політичні студії у Тюбінґенському університеті, які закінчив магістерським дипломом. Згодом, у цьому ж університеті, ще почав студії у стоматології, які завершив у 1963 році в ЗСА, Нортвестерн університеті.

В 1949 році еміґрував до Австралії, де в 1952 році одружився з Галею Шевченко, яка йому допомагала в його діяльності та виховала йому гарну дочку Наталку.

В 1954 році молоде подружжя переїхало до Чикаґо, де д-р Коленський закінчив свої дентистичні студії та відкрив приватну дентистичну практику в українській дільниці міста.

Його дружина Галя була доброю подругою життя, але через тяжку хворобу померла передчасно у 1994 році.

Дочка Наталка закінчила університетські студії маґістеркою з соціяльної психології та вийшла заміж за українського лікаря Юрія Ріпецького. Молода пара вже має чотирилітнього сина Адріянчика та проживають у Висконсин.

Тяжко і сумно було д-рові Коленському без доброї дружини Галі. На щастя, згодом він запізнався з українською лікаркою д-р Лесею Рудавською у Львові, з якою одружився і яка внесла радість і щастя в його самітнє життя.

Крім своєї професійної праці д-р Коленський був активний у діяльності Українського Лікарського Товариства (УЛТПА) в Чикаґо та Світової Федерації Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ). Після перенесення Головної Управи УЛТПА з Ню Йорку до Чикаґо був її секретарем упродовж шести років, а в 1983-85 роках успішним головою. За віддану працю для УЛТПА та української громади в 1987 році був відзначений почесною грамотою.

Будучи обраним членом Управи СФУЛТ, з 1977 року — секретар, а потім екзекутивний віцепрезидент та співорганізатор його наукових конґресів: у Мюнхені, Відні, Києві, Львові, Харкові, Дніпропетровському і Одесі. В 1993 році був нагороджений грамотою Почесного члена УЛТПА.

Недавно разом з д-ром П. Джулем він відбув подорож в Україну в справі підготовчої організації 7-го Конґресу СФУЛТ в Ужгороді. Д-р М. Коленський вніс багато організаційної праці в діяльності УЛТПА і СФУЛТ, за що йому належиться подяка і шана.

Бажаємо йому доброго здоров'я та ще многих літ прожити в добрі й щасті.

На Многая Літа, наш дорогий ювіляте!

Д-р Павло Пундій

Роман Андрухович

Станіславів. Початок жовтня 1939 року. Стрічаємось на перехресті вулиць Собєського й Ґолуховського. „Вітаю з виходом на волю", — притишеним голосом вітає мене Роман Андрухович, популярно — Мурин. Заки я ще встиг щось відповісти, потискаючи протягнену руку на привітання, Роман тим самим притишеним голосом каже: — „Ми з місця мусимо усталити тему нашої розмови, бо вже були випадки, що до співрозмовців підходять енкаведисти в цивільному, розділяють їх та питають, про що розмовляють. Якщо тема розмови не згоджується — арештовують. Вже є дехто з наших знайомих арештований, між іншим старший від нас у гімназії Дозьо Камінський, пропав у тюрмі". Не було часу на довші розмови — розповідь про моє перебування у бережанській тюрмі, де й він — Роман — також коротко сидів разом з багатьма іншими, як підозрілий в участі у нападі на поштовий віз у Фірлієві (біля Рогатина).

— „Славко — брат — з Перемишля, де працював у Маслосоюзі, переїхав до Ярослава. Нав'язали ми зв'язок, завтра відходжу".

— „Щасливої дороги, може, побачимось", — відповідаю.

Я на Лемківщині, учителюю. Дістаю листи від Мурина: „Щасливо перейшов кордон, вибираюся назад до Станіславова".

Ярослав, листопад 1940 року. Я є секретарем української гімназії. Від Славка, який провадить відділ Маслосоюзу, довідуюсь, що Роман, при переході кордону потрапив у большевицькі руки; бачили, як його вели до тюрми в Перемишлі.

Може, не кожний згадує про приємні роки молодости, про знайомих, про приятелів, та я, може, й мрійник, часто у різних хвилинах життєвої мандрівки згадував тих, що з ними траплялося мені приятелювати. Згадуючи про спортове життя в міжвоєнному Станіславові, про „Пролом", УСК чи на кінці „Сокіл", згадував я тих визначних в тому часі колеґ-спортоців. Роман Андрухович-Мурин був одним з тих, про котрого згадував. Чи пережив війну, де зараз?

Роман-Мурин — спокійний, врівноважений, дуже товариський, чемний у ставленні до спортового суперника. В наших важких економічних умовах у Галичині спортовці не могли дозволити собі на добрий спортовий виряд, який у багатьох випадках допомагав здобути спортові успіхи. Роман поборював той недолік своїм прагненням до перемоги.

Не було спортової ділянки, в якій Роман-Мурин не здобував би успіхів та перемог: теніс, лещатарство, відбиванка, копаний м'яч, „стук-пук" (пінґ-понґ). Не було чужим йому й мандрівництво. Все по-дружньому усміхнений, ніколи не давав відчути слабшим і менш здібним спортовцям, що він ними погорджує. Роман був і залишився джентельменом.

Війна закінчилась. Знайомі, що розбрелися світами, почали себе віднаходити. Я в Америці. У зістрічах зі знайомими земляками зі Станіславова нераз згадували ми про спільних знайомих. Згадували й Романа Андруховича. Одного разу в „Нашім Слові" — тижневику, що появляється у Польщі, вичитав я, що в Кракові дуже активно працює з Омеляном Верхолою Роман Андрухович. Невже це мій знайомий Мурин? Якось випадково довідався я від знайомого, Сорочака, що Роман дійсно той самий Мурин зі Станіславова. Дістав адресу. Написав. Напевно Роман був і втішений і здивований, одержавши листа від старого знайомого. Велику приємність зробив мені своєю відповіддю Роман. Переписка не переривалася. Взаємно описуємо собі свої воєнні переживання. Описи переживань Романа цікаві й трагічні. Подібними шляхами пройшли сотні тисяч. Багато пристало по дорозі. Я нетерпеливо очікував нових листів з новими описами.

„Романе, пиши спогади" — написав я в одному з листів. Послухав і написав сконденсовані спогади, а я, під його псевдонімом, помістив у канадській газеті.

1975-ий рік. Вперше відвідую Польщу. Зворушлива зустріч з Романом, з Верхолою, знайомлюся з мистцем Тирсом Венгриновичем. Маю мало часу, стараємося якнайбільше собі оповісти. Намовляю Романа почати списувати докладніше свої спогади. Обіцяє. Прощаючись, кажемо собі „до побачення". Бажаємо собі того, хоч в тому часі важко було передбачити, що відвідини рідних у Польщі чи згодом в Україні будуть так улегшені, як є зараз.

Побачились у 1989 році. Друзі Романа допомогли йому приїхати на черговий З'їзд Земляків Станіславівщини на Союзівці. Була це велика чуттєва зустріч усіх нас.

Роман взявся до писання спогадів. Присилає до мене. Читаю з великим зацікавленням. Легкий стиль, цікаві образи з тяжкого побуту на засланні, роздуми про минуле, згадки про приятелів роблять спогади не тільки цікавими для читача, а є вони також історією людини, яка жила в тій жорстокій добі. Треба подивляти, що попри страшні побудові умови, Роман зумів закарбувати в своїй пам'яті стільки цікавих образів-історій.

Роман оптиміст. Як тільки політичні відносини в Польщі дещо поправились, коли зменшились переслідування українців, він, використовуючи свій статус комбатанта польської армії, активізується в українському громадському житті. Ще з давніших, передвоєнних, часів виявляв організаційні здібності при влаштуванні різних імпрез; відновлює їх у нових умовах. Не є це легко, коли зважити, що донощицтво було освячене політичною дійсністю, коли панували загальні інерція і страх. Добро загалу і праця для громади були світлами, які присвічували йому на його шляху у важких побутових умовах. Нав'язав зв'язки зі своїми приятелями молодости, що додавало йому сили до праці, інформував про працю як в товаристві, так і серед молоді, про труднощі й проблеми. Його приятелі та знайомі по-дружньому відгукнулися, що дало змогу прийти з мінімальною фінансовою допомогою потребуючим.

Доля не була ласкавою для Романа, але він з психікою спортовця поборював труднощі і перешкоди, і тому може похвалитися успіхами своєї праці, головно на терені Кракова. Згуртував біля себе чесних людей, готових до праці для добра громади, притягнув до української громадської праці людей, які в інших обставинах для нас, українців, пропали б.

Вибираюся ще раз до Львова. „Побачимось у Львові, — відписує Мурин, — хоч не почуваю себе задобре". Наймолодший син Романа — Ярко — просить мене відмовити тата їхати до Львова. Дзвонив. „Приїжджаю" — відповів Роман.

Зустрічаємось під пам'ятником Шевченка. Дружні обійми. Радіємо, що знову зустрілись. Після

(Закінчення на стор. 16)

ЛІТЕРАТУРА

ДОРОГА ДОЛІ ВАСИЛЯ СТУСА

Надія Світлична

ПЕН-комітет Нової Англії відзначив курдського поета і видавця Ресепа Мараслі нагородою ім. Василя Стуса. У зв'язку з цим мені особливо приємно подати бодай у загальних рисах образ визначного поета сучасної України Василя Стуса і поділитися своїм спогадом про цю непересічну людину.

Цього року Україна вшановує Василя Стуса з нагоди його 60-річного ювілею. У різних містах відбулися цікаві й багатолюдні літературно-мистецькі вечори, книжкові виставки, наукові конференції, президент України нагородив Василя Стуса найвищим орденом Ярослава Мудрого, трохи раніше його удостоїли найвищої державної премії ім. Тараса Шевченка, вже вийшло шість томів академічно опрацьованого видання творів Стуса і чимало популярних видань, серед них — перекладені польською, російською, німецькою й англійською мовами, створено фільми про нього в Україні і в Польщі, його могила на Байковому цвинтарі в Києві постійно вкрита свіжими квітами, його ім'ям названо вулиці і школи, на його вірші співають пісні, в умовах загального занепаду йому споруджують пам'ятники... Усе це — посмертно: Василь Стус помер 4-го вересня 1985 року в тюремній камері далеко від України, в уральському концтаборі, і там був похований у безіменній в'язничній могилі під ч. 9, а на батьківщину його тіло разом з тілами двох інших політв'язнів перевезли щойно через 4 роки, коли т. зв. перебудова почала доходити й до України.

Василь Стус належить до плеяди українських діячів культури, яких називають шістдесятниками. Це — не лише окреслення часу й умов, коли вони заявили про себе світові. Шістдесятники в Україні не були замкнутим колом, не були оформлені організаційно, хоча вони були певним колом, а часом і членами певної організації (наприклад, Клюб творчої молоді в Києві зі статутом і з ознаками організації). Усе ж дослідникам тяжко визначити приналежністьдіячів української культури до шістдесятництва, керуючися тільки формальними ознаками чи навіть їхніми особистими знайомствами. Головною ознакою шістдесятників було особливе світовідчування, почуття співвідповідальности за все, що відбувається навколо, і неголосна, органічна любов до землі й традицій предків. А що комуністичний режим в Україні суворо карав найменші прояви такої любови, навіть тихої, — шістдесятники ставали політичною опозицією режимові вже самою своєю „налаштованістю на правду", за визначенням одного з представників тієї течії, Леся Танюка, який писав у своєму спогаді про той час: „Правду слід було говорити навіть ворогові — так робила Алла Горська, так чинив Василь Стус".

Василь Стус, як і значна частина, — може, більшість шістдесятників, — інтеліґент у першому поколінні, який вийшов із селянського роду. Скільки мільйонів свого населення Україна втратила за 7 совєтських десятиліть, — жодна статистика достеменно не знає. В. Стус глибоко усвідомлював цю трагічну сторону нашої історії. Незадовго до своєї смерти Василеві пощастило якимось чудом передати з найсуворішого совєтського концтабору 12 мікроскопічно списаних маленьких записок на цигарковому папері, де він стисло описав не тільки важливі події свого ізольованого від усього світу життя, а й свої роздуми про українську інтеліґенцію, про яку, зокрема, пише: „Думаю, або її немає взагалі, або вона все молода і все недозріла". В іншому місці він міркує про „жіночність духу як атрибут нашої духовности". Навіть у своїй статті „Феномен доби (Сходження на Голготу слави)", написаній у менш екстремальних умовах — перед першим ув'язненням — про трагічну долю генія в умовах тоталітарної системи, він пише не лише про перемелену долю поета Тичини — він пише про трагедію людини в тих умовах, про згубну дію казармового соціялізму на культуру й духовість народу.

Статтю „Феномен доби" було вилучено під час обшуку, що супроводжував арешт В. Стуса 12-го січня 1972 року, і кваліфіковано, разом з іншою статтею — „Зникоме розцвітання" (про творчість В. Свідзінського) як ворожі, антисовєтські націоналістичні документи. Коментуючи той вирок, Василь Стус писав з ув'язнення: „Стаття «Феномен доби» мала 107 стор. машинопису. Певне, пропала без сліду, але для мене вона дорога була. У ній я полюбив Тичину, спізнавши його трагічну долю — бути всенародним, тобто державним поетом, коли — цитую статтю — „довершилася його всенародна слава, але слава не генія, а пігмея. Слава генія, змушеного бути пігмеєм, блазнем при дворі кривавого короля, була заборонена. Слава ж пігмея, що став паразитувати на тілі генія, була забезпечена величезним пропагандистським трестом". Писати, що Тичина „живіший од живих і мертвіший од мертвих" було нелегко. Але його горе стало нашим горем, а над своїм горем ми можемо мислити, хай і жорстоко, бо ж „поетів геній обернувся проти нього проклятям, став йому за найбільшого ворога, з яким треба було постійно боротися, щоб не виявити свій найбільший „гріх" перед добою".

Траґедія Тичини і багатьох інших талановитих поетів, яких ламала тоталітарна система, розігралася в сталінські 30-ті роки і продовжувалася на наших очах, бо мало хто з наших сучасників, будуючи своє життя як поет і ромадянин, врахував урок трагедії Тичини і приміряв її до себе так, як Василь Стус.

Василь Стус любив життя взагалі і тих, хто наповнював його конкретним сенсом, — матір, дружину, сина, друзів. Але це не перешкодило, а може, навпаки, — зобов'язало його зректися благополуччя в ім'я ідеалів.

Господи, гніву пречистого
благаю — не май за зле.
Де не стоятиму — вистою.
Спасибі за те, що мале
людське життя, хоч надією
довжу його в віку.
Думою тугу розвіюю,
щоб був я завжди такий,
яким мене мати вродила
і благословила в світи.
І добре, що не зуміла
Мене од біди вберегти.

Стус був, звичайно, максималіст. Винятковість чи рідкісність його максималізму — в тому, що він сповідував його не абстрактно і не в стосунку до суспільства взагалі або до інших людей — Стус приміряв його до себе, будував своє життя за максимальними запові- дями, людськими і Божими. У згаданих вище записках із табору він пише про свою готовість у короткий період між першим ув'язненням (1972-79) і другим (1980 — до смерти у 85-му): „Коли життя забрано, крихтя не потребую". З таким настроєм він свідомо йшов назустріч другому, фатальному арештові. „Це вже доля, а долі не вибирають. Отож, її приймають — яка вона вже не є. А коли не приймають, тоді вона силоміць обирає нас". Василь Стус волів обирати сам свою „дорогу долі, дорогу болю", бо альтернативою було тільки пристосуванство, що було противне його цілісній натурі.

Ніжний і чуйний від природи, Василь Стус лишив надзвичайно терпкі, щемкі рядки інтимних віршів, присвячених дружині. „Ти — тут. Ти — тут. Вся біла як свіча," „Мов лебединя, розкрилила". Часом її образ зливався в один образ — коханої — матері — Вітчизни:

Тільки тобою
білий святиться світ
тільки тобою
повняться брості віт,
запарувала
духом твоїм рілля,
тільки тобою
тішиться немовля.
Спів калиновий
піниться над водою
тільки тобою,
тільки тобою.
Тільки тобою
серце кричить моє,
тільки тобою
сили мені стає
далі отак брести
хугою світовою —
тільки тобою,
тільки тобою.

На щастя, багато з того, що написав Стус у різних жанрах (поезія, проза, переклади, особливо з німецької, найбільше — з близького йому Рільке, а також критика, публіцистика, епістолярія), всупереч обставинам, збереглося. Найбільше, чого не вдалося відшукати дотепер і що, можливо, виявиться назавжди втраченим, — це остання його тюремна збірка поезій „Птах душі", і звичайно, конфісковані цензурою листи.

Листи В. Стуса, адресовані навіть найближчим, варто читати всім, хай і стороннім людям, бо вони зачіпають найчуттєвіші струни кожної незаіржавілої душі. Як приклад, процитую уривок із його довгого листа до сина Дмитра, якому було в той час років 12:

„...Пригадую одного старого дідуся. Сам голодний, він, піймавши хорого голуб'ятка, ще жовтодзьобого (була хора ніжка) годував його зі своїх уст хлібом, напував водою. Те голуб'я стрибало за ним, як за батьком. І що? Видужало голуб'я, підросло, набралося сили. Не знаю, дякувало вже чи ні (не в тому річ!), а коли дякувало — то як. Але в моїй пам'яті — поки й житиму — буде той дідусь нужденний, якому голуби сідали на плечі, рамена, долоні, голову (дідусь уже помер). І від того, що це було, що це бачив я і бачили інші люди, — світ став кращий. Бо й мені й іншим захотілося й собі — жити так, аби голуби сідали на плечі".

На Стусові плечі сідали здебільшого не голуби, а круки, бо випало йому жити в такій жорстокий час, про який він писав у тюремній камері незадовго до смерті:

„Ми втратили всяке право належати собі, не кажучи про те, щоб мати свої книги, зошити, записи. Кажуть, коли Господь хоче когось покарати, він відбирає розум. Так довго тривати не може. Такий тиск можливий перед загибеллю. Не знаю, коли прийде загибель для них, але я особливо чуюся смертником".

Це дуже добра ідея ПЕН-комітету Нової Англії — вибрати для щорічної нагороди ім'я Василя Стуса. Бо не лише великий поетичний талант, а й виболена до білини душа могла продиктувати Стусові такі рядки:

Розпросторся, душе моя,
на чотири татамі
і не кулься од нагая
і не крийся руками.
Хай у тебе є дві межі,
та середина — справжня.
Марне, вороже, ворожить —
молода, чи поважна.
Посередині — стовбур літ,
а обабоки — крона.
Посередині — вічний слід
від колиски до скону.
Жаль — ні неба, ані землі
в цій труні вертикальній.
І заврунилися жалі,
думи всілись печальні.
Як то сниться мені земля,
на якій лиш ночую!
Як мені небеса болять,
коли їх я не чую.
Як постав ув очах мій край,
наче стовп осіянний.
Каже: сина бери, карай,
Він для мене коханий.
Тож просторся, душе моя,
на чотири татамі
і не кулься од нагая
і не крийся руками.

**Доповідь, прочитана в літній школі Гарвардського університету в червні 1998р.*

КУЛЬТУРА

УКРАЇНА СЛУХАЄ МУЗИКУ ЛОБОСА

В Україні зазвучало на повну силу ім'я Вілла Лобоса. Чи не вперше великий концерт був присвячений творчості самобутнього бразилійського композитора. Знана камерна співачка, лавреат конкурсу ім. С. Крушельницької Олександра Ленишин наважилася звернутися до музичної клясики XX століття. Для шанувальників високого мистецтва це надзвичайна подія.

Ейтор Вілла Лобос (1887-1959) і його багатогранна спадщина львів'янам майже невідомі. Зрідка можна почути окремі його твори, серед яких — шедевр світової культури — „Бразилійська Бахіана № 5". Батько Е. Вілла Лобоса, емігрант з Еспанії, урядник столичної бібліотеки, був самозреченим прихильником клясичної европейської музики, — це мало вирішальний вплив на подальшу долю сина. З дитинства єство Вілла Лобоса цілковито заполонили дві нестримні стихії: твори Йогана-Себастіяна Баха і народне мистецтво Бразилії. В пошуках власної творчої індивідуальности 16-річний юнак приєднується до музикантів-шоранів (незмінного елементу нічного життя на вулицях бразилійських міст) і вирушає у тривалі мандрівки з концертами по країні. У цьому криється ключ до розгадки таємничої постаті композитора. За спогадами Андраде Муріки, одного із сучасників Вілла Лобоса, „...це була істота незвичайно мінлива і багатолика. Він був здатен на вибухи рідкісної, дикої сили і зразу ж по тому впивався м'яким ліризмом. Ото, як каже індіянське прислів'я: „Ніколи не знаєш, що може вибрикнути чорт чи маленький хлопчик!" Нескільки не подібний до чорта, Вілла Лобос все життя залишався вічним хлопчиськом. Його поведінка нарідко відзначалася м'якістю і навіть податливістю. Та найчастіше в ньому відчувалась вулканічна енергія та непоборний вогонь творчости".

У далекому 1915 році відбувся офіційний дебют Вілла Лобоса як композитора у рідному Ріо де Жанейро. Його перші авторські програми натрапили на консерватизм публіки та нерозуміння музичною критикою самої ідеї новаторства в музиці. Що ж, автора знаменитої „Бахіани № 5" можна вважати самоуком, що черпав надхнення у могутньому океані народної культури Бразилії.

Справжній тріюмф чекав на нього у Парижі в 20-их роках. Він познайомив випещений цівілізацією Старий Світ з характерними зразками мистецтва тубільного населення Південної Америки, надавши їм европейських ознак (хоча для декого і по сьогодні вони залишаються „дивними" і „дикими"). Первісна сила бразилійських мелодій, самобутня музична естетика справила сильне враження на тогочасний богемний світ французької столиці. Перебування у Парижі залишило у Вілла Лобоса найяскравіші спогади. Його помешкання на майдані Сен Мішель відвідували Артур Рубінштейн, Моріс Равель, Пабло Пікассо, Флоран Шмідт, Леопольд Стоковський, Кароль Шимановський, Моріс Раскін. До речі, музика „Шоро № 10" Вілла Лобоса надихнула нашого відомого земляка Сержа Лифаря на створення балету „Журупарі". Згодом Вілла Лобоса визнають найславетнішим музичним генієм нашого століття на Американському континенті.

Велика заслуга Вілла Лобоса і в культурному оновленні своєї батьківщини. Йому належить першорядна роля у становленні національної професійної музичної школи. Музичний націоналізм, що зародився у другій половині XIX ст. в епоху самоствердження найбільшої латиноамериканської держави, досяг найвищого розквіту в творчості Вілла Лобоса, який відкрив очі бразильців на Бразилію.

Слово „Бразилія" для багатьох українців асоціюється з карнавалом або футболом. Хоча варто зауважити, що сам Вілла Лобос недолюблював цей вид спорту: „Футбол примусив перейти людський розум з голови до ніг".

У квітні 1998 року передвеликодній Львів відкрив для себе „Новий світ" музики Вілла Лобоса. Вибрана публіка мала змогу познайомитися у залі Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка, а також в ґалерії мистецько-культурного центру „Дзиґа" з прекрасним дійством під назвою „Мелодії і ритми Бразилії". Центральною постаттю програми стала Олександра Ленишин. Через її виконавську майстерність, акторську індивідуальність, жагучий темперамент вокальні твори Вілла Лобоса зазвучали у всій своїй кольоритній інтонаційно-настроєвій палітрі — то витончено-одухотвореній у „Блідій мадонні" і все тій же арії (кантилені) з „Бразилійської Бахіани № 5"; то пристрасно-бурхливій у ритуальній пісні племени Макумба „Шянго" та в емболаді „Дівчина з Кашянґи"; то трагічно-драматичній „Пісні моряка" або „Ти перейшла цей квітник"; то притишено-інтимній й колисковій „В гамаку"; то виразно-екзотичній у пісні індіянів стейту Матто Гроссо „Папай куруміасу"; то мелодійно-клясичній в пісні кайпіро „Зламана віоля".

Ліричному сопрано О. Ленишин віртуозно акомпаньовали Юлія Маківничук (партія фортепіяно), Сергій Гурін та Євген Кавецький (гітара), Микола Карнаух (ударні інструменти) та вокальний ансамбль студентів Вищого музичного інституту у складі: Оксана Линів, Любов Шагіна, Людмила Капустіна, Наталя Пилипчук, Любомир Кончаківський, Василь Чучман і Тарас Грудовий. Чарівну музично-поетичну подію на сцені зрежисерував й втілив у життя актор Львівського академічного театру ім. М. Заньковецької, лавреат Державної премії ім. І. Котляревського Тарас Жирко.

І ще один дуже важливий деталь: проникливу музику Вілла Лобоса продовж концертів супроводжувала така ж щедра на асоціяції бразилійська поезія у перекладах О. Костецького, Р. Ланге та Ірини Вовк. Велику допомогу в адаптації оригінальних текстів українською мовою надали насто-

(Закінчення на стор. 17)

Вернісаж українця з Канади

Роман Ковалик

Природне обдарування й талант нашого щирого друга з далекої Канади Романа Ковалика — відомого мистця у галузі українського народного образотворчого мистецтва, дозволили йому подати на міжнародну персональну виставку „Великодній вернісаж", що урочисто відкрилася в Історико-Краєзнавчому Музеї міста Борислава напередодні Великоднього свята, сто своїх експонатів: писанок, кераміки, графічних малюнків церков України, деяких картин живопису, кольорових фотографій, листів тощо. Усі ці речі матеріяльної та духової культури були гармонійно поєднані із прекрасними вишивками Ірини Сеник, почесної громадянки Борислава.

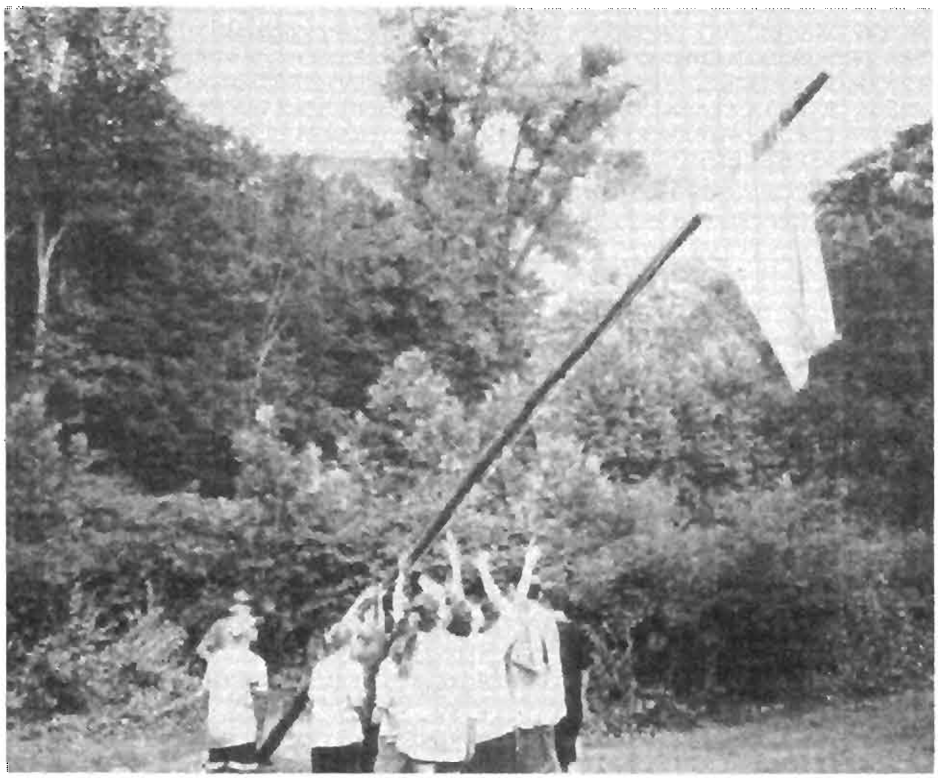
Р. Ковалик надіслав до нашого музею два пакунки із великодніми писанками, кольоровими фотографіями, а також керамікою. Уся його творча колекція дістає найвищу оцінку мистецтвознавчої критики та щире пошанування у відвідувачів нашої виставки. Бо вона становить визначне явище в розвитку українського народного образотворчого мистецтва.

Роман Ковалик відомий в Україні насамперед як самобутній майстер писанок. Його унікальне писанкарство відзначається філіґранністю орнаментування та широким спектром кольорів, а також високою професійно-технічною майстерністю. В експозиції нашого музею представлено 47 чудових писа-

(Закінчення на стор. 15)

Сумівці таборували знову

У виховній системі Спілки Української Молоді важливу ролю відіграють літні табори юнацтва.

На це літо Таборова Комісія при Крайовій Управі заплянувала такі табори: вишкільний, практичний, відпочинковий, суменят, спортовий і мистецький.

Від 12-го до 19-го липня ц. р. відбувся на оселі СУМ в Елленвіл, Н. Й., Практичний табір для старшого юнацтва. Табір носив назву „Сумівські партизани" ім. Героїв Крут.

Практичний табір — це життя серед природи, де юнацтво, під вмілим наглядом команди та інструкторів, має нагоду засвоїти багато знань про природу, навчитися готувати страви на вогні, будувати таборове приладдя, лазити шнурами по скелях, будувати шнурові мости, стріляти з луків, подавати першу допомогу і т. п.

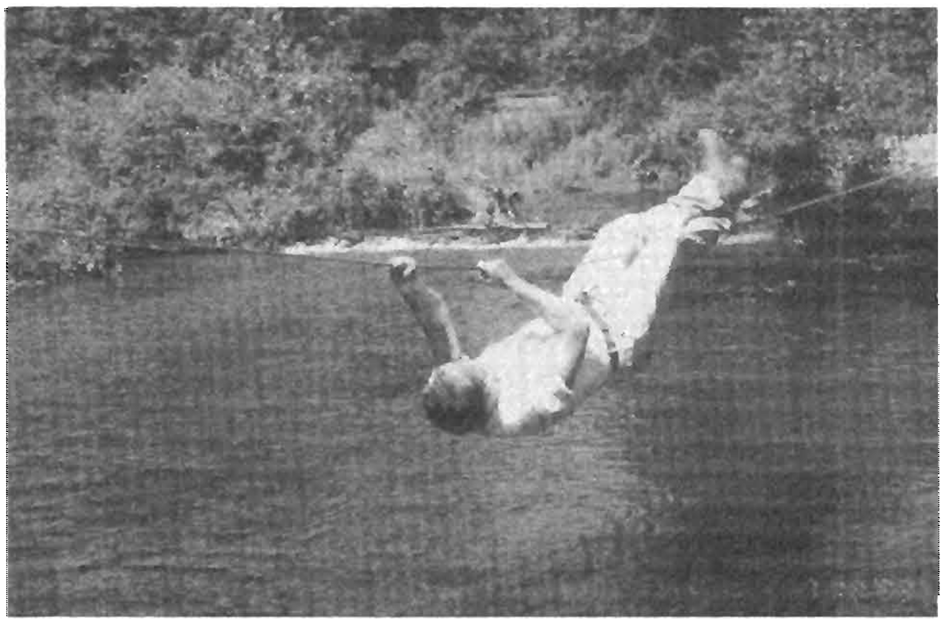
Цього року відбулася одноденна прогулька — плавання надувними човнами по „порогах" ріки Делавер. Для розваги відбулися теренові гри і різні менші прогульки та забави.

Таборова ватра була присвячена 80-ій річниці геройської битви 300 студентів під Крутами.

Кандидатом табору був Юрій Наконечний, а інструкторами — Володимир Ковалівський, Іван Кебало, Євген Солтис і Юрій Федорійчук.

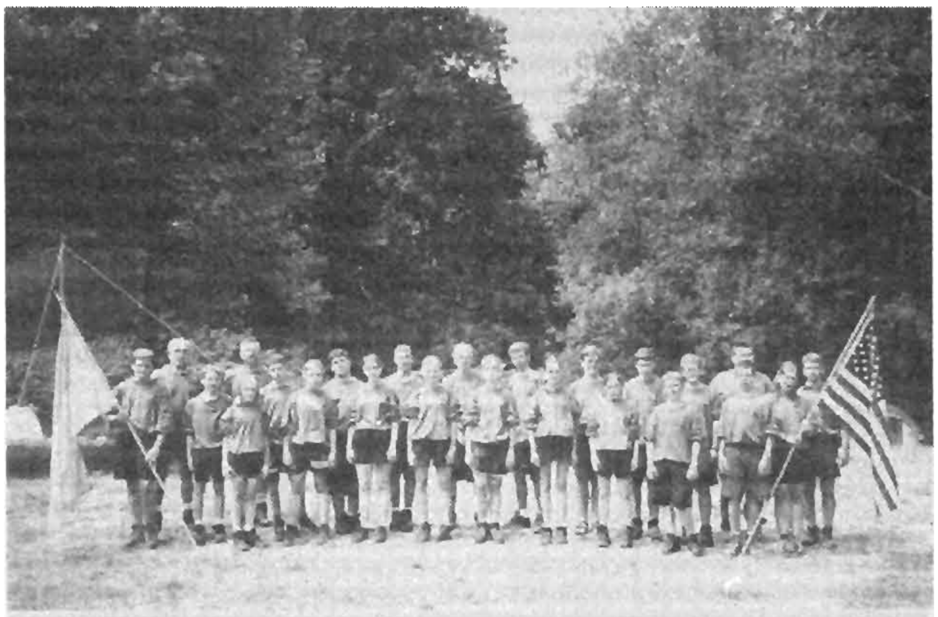
Засвоєння практичного знання, нові приятельства, таборові пригоди і пережиття милими споминами залишаться в пам'яті учасників.

Подані світлини віддзеркалюють характеристичні моменти життя практичного табору СУМ.

ПОМЕР...

(Закінчення зі стор. 1)

вих поселенців, якого обрано до Головного Уряду УНС.

Усі члени Головного Уряду, в першу чергу предсідники УНС, підкреслювали рідкісний динамізм, який був прикметою д-р Я. Падоха та ніколи його не опускав. До кінця свого трудолюбимого життя він цікавився долею УНС та залишився почесним членом Головного Уряду, не пропускаючи аж до цього року ні одної конвенції. Саме на пості головного секретаря УНС д-р Я. Падох повів успішну акцію для побудови і закріплення Катедри Українських Студій в Гарварді у 1968 році. Не зважаючи на свої правничі зацікавлення і адвокатську кар'єру, він як глибоко громадсько думаюча людина ще взяв на себе обов'язок касира Українського Крайового Конгресового Комітету, який виконував у 1962-66 роках. Це було саме в часі, коли українська громада старалася про здвигнення пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінгтоні і, розуміється, одним із найактивніших членів комітету для цієї справи був Я. Падох, де виконував обов'язки секретаря аж до пропам'ятного 27-го червня 1964 року.

Однак таки сутністю всього його життя було Наукове Товариство ім. Шевченка, то ж не диво, що був він головою НТШ, здається, найдовше — від 1977 до 1991 року, а президентом Світової Ради НТШ — від 1982 року. До останніх місяців свого довгого та повного дії життя він був членом Управи НТШ А та приходив на кожне засідання, на кожні збори чи наукову конференцію, живо беручи участь в обговоренні плянів на майбутнє. Саме його діяльності завдячує НТШ поширення на інші краї, відновлення НТШ у Львові в 1989 році а перш усього забезпечення дії та існування НТШ на майбутнє. Він теж стремів до повної співпраці із іншими науковими українськими інституціями. Поруч із десятками наукових праць з ділянки права, д-р Я. Падох панував знаменито над пером як журналіст, з-під його руки вийшло десятки статей на різні громадські та наукові теми. Його життя і діяльність були так повними, що потребують окремих студій. Покійний залишив у смутку вірну дружину Ірену та дочки Маю та Христину з родинами. Похоронні відправи відбулися в понеділок-вівторок, а поховання — на цвинтарі св. Андрія в Св. Бавнд Бруку, у середу, 2-го вересня.

125 років...

(Закінчення зі стор. 1)

Перші інформації щодо відзначення того ювілею до редакції „Соботи" принесли два активні члени Управи НТШ.

Д-р Лариса Залеська-Онишкевич і проф. Роман Андрушків докладно розповідають не лише про святкування, але про їхній особливий характер, що якраз має підкреслити і тяглість діяльности і її об'єктивне значення.

— Наших читачів цікавитиме, як спляновано програму святкувань? Як вона розділена в часі і просторі?

— Хоча головні святкування відбудуться в Ню Йорку у днях від 2-го до 4-го жовтня, вже 26-го вересня, як їхній пролог на річній конференції ААASS, що цього року відбувається в Бока Ратон, Фльорида, буде окрема сесія про історію НТШ, в якій беруть участь проф. Леонід Рудницький, Олег Романів, Володимир Стойко і Дмитро Штогрин.

— Це, так би мовити міжнародний вимір. А що програма обіцяє для українського Ню Йорку?

— В п'ятницю, 2-го жовня, ми є співспонзорами конференції в Колюмбійському університеті, присвяченої 90-річчю проф. Юрія Шевельова, а дальші два дні ціла програма вже у наших руках. Це наукова конференція впродовж суботи, 3-го жовтня, що розпічнеться святочним відкриттям та привітами голів НТШ з України і Канади. Відтак заплановані аж три наукові сесії — про історію НТШ, сесія з українознавства і сесія, присвячена точним наукам та їх розвиткові у XXI ст. В неділю передбачені лише дві сесії, з них перша — англомовна, на тему відносин з іншими народами в науковій ділянці а друга — це сесія молодих докторів наук.

— Нам відомо з розмов та приготувань, що ви активно сприяєте приходові молодих українських сил у науку та хочете саме їх представити ширшій публіці. В тому напрямі НТШ А працює вже від довшого часу, правда?

— Так, ми уважаємо своїм головним завданням притягнути до української наукової організації якнайбільше молодих людей, що тут працюють і віддають багато сил в американському науковому житті. Тому, коли переглянете імена тих, які беруть участь у сесіях, побачите, що більшість їх — зі середньої або молодшої генерації. І саме у них дуже цікаві спеціялізації, а тим і теми їхнього зацікавлення.

— Це незвичайно похвальне, бо раніше в НТШ знаходилося місце радше для поважних віком наших українознавців, літераторів, істориків. Як пригадаємо давні зібрання, — це все були „батьки народу". Досить перебрати в думках прізвища раніших голів НТШ у Львові чи відтак вже тут, у ЗСА. В порівнянні із тим бачимо „відмолодження", і воно незвичайно корисне, бо сприятиме діяльності НТШ на дальші роки і затримає тяглість у публікаціях, українознавстві та архівах, так конечних для національної справи.

— А в який спосіб закінчується святкування, після наукових сесій, які змістом видаються дуже а дуже цікаві?

— В неділю, 4-го жовтня у вечірніх годинах заплянований бенкет, присвячений 125-літтю НТШ, в приміщеннях Народного Дому в Ню Йорку. В центрі багатої ювілейної програми — слово нашого амбасадора д-ра Юрія Щербака. Розуміється, заплянована також мистецьку програму. Характерно, що до неї увійдуть твори авторів, що були чи є членами НТШ. Як бачите, стараємося використати та представити свої сили. Але про це, як, і про точну програму ювілейних днів, будемо докладніше повідомляти в нашій пресі та радіо.

— Є важливим не лише спосіб святкування, — треба також подавати якомога точніше про діяльність НТШ в загальному, про його провідників і перелегентів наукових конференції, про нові видання. Та ж знаємо добре, яку велику бібліотеку придбано вже тут, знаємо про постійні доповіді та конференції, про участь членів в міжнародних сесіях — є про що писати і говорити. Але до часу святкувань ще понад місяць, то надіємося на дальші розмови, інформації та повідомлення.

Порушено кримінальну справу проти ЗАЕС

ЗАПОРІЖЖЯ. — На Запорізькій атомній станції місцева податкова міліція виявила фінансові недоліки, через які протягом двох останніх років до місцевого бюджету не надійшло 1.1 млн. гривень. Проти відповідальних осіб станції порушено кримінальну справу. Слідчі стверджують, що вже виявили, яким був механізм ухиляння від податків. Протягом майже двох років гроші, які надходили з продажу енергії, йшли не на банковий рахунок станції, а на конто представництва АЕС, відкрите у одному із столичних банків. Слідчі вважають, що найбільш дієвим шляхом повернення податків є порушення кримінальних справ. Втім, навіть податкова міліція не може дати раду у поверненні боргу ЗАЕС бюджетові, який виносить майже 250 млн. гривень. Податківці кажуть, що ухиляння від податків є одним із найпоширеніших економічних злочинів в Україні. Наприклад, тільки через несплату податків у Запорізькій області сьогодні порушили 32 кримінальні справи.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ЕЛЕНВІЛЛ, Н. Й. (О.Т.). — Тут, на спортових базах оселі СУМ, відбулися 23-ті з черги Українські Спортові Ігри Молоді, що їх провів Провід УСЦАК — Схід, при тісній співпраці командатки спортового табору СУМ Анни Дашавець та інструкторів.

154 юначок та юнаків з різних міст ЗСА і близько два десятки з України з великими ентузіязмом та завзяттям змагалися: в копаному м'ячі (чотири дружини), відбиванці (три дружини юначок і чотири дружини юнаків), десятки в тенісі, плаванні й легкій атлетиці. Програму Ігр відкрив голова делегатури І. Ісаїв, який привітав учасників, провідників, інструкторів і присутніх гостей. Писар Р. Пиндус відчитав наказ і правила Ігр. Дальшими точками офіційного відкриття проводив бунчужний Ігр д-р Р. Дашавець, що включало запалення „вічного вогню" й присяги капітанів репрезентацій.

Ще перед змаганнями учасників привітали М. Стебельський — голова УСЦАК, і М. Шмігель — член Головної Управи СУМ. Обидва гості в своїх словах вказали на важливість таких масових зустрічей українського юнацтва, особливо тепер, коли наше суспільство в діяспорі і наші організації починають перші етапи відродження. Наші чини в діяспорі мають теж значний вплив на відродження України, зокрема спорту в молодій державі. У минулому великими спортовими імпрезами наші спортові репрезентації прославляли Україну і українське ім'я на американській і канадській аренах. Тепер ми зобов'язані своєю активністю і чинами сприяти віддроженню України, щоб вона стала такою, про яку мріяли всі попередні покоління.

Змаги Ігр

Першими на футбольній площі і тенісових кортах задзвеніли м'ячі і м'ячики, де проходили „баталії" юнацтва в копаному м'ячі і тенісі.

Збірна СУМ — УСВТ „Ч. Січ" — 1:0

В цій зустрічі юних, у віці 11 років і нижче, „січовики" мали значну технічну й ігрову перевагу, але втілити свою перевагу в перемогу не зуміли. Кінцевий вислід зустрічі залишився „сухим" — 0:0. Згідно з правилом Ігр, суддя зарядив серію карних стрілів, в якій кращими виявилися юні сумівці, вони й здобули премowного, „золотого" голя й були нагороджені індивідуально золотими медалями. Після молодших до змагу стали старші дружини, у віці 16 років і нижче.

Збірна СУМ УСВТ „Ч.Січ"— 2:1

У цих змаганнях обидві дружини показали гарну, емоційну гру, в якій напад збірної СУМ, маючи влучніших снайперів, здобув ведення — 1:0, пізніше — 2:0. „Січовики" знизили вислід — 1:2 і на більше не спромоглися. Таким чином, збірна СУМ здобула, як і їх молодші побратими, трофей першунів і золоті медалі. В тенісовому турнірі змагалося понад 40 юних тенісисток й тенісистів в кількох вікових групах, у яких значно кращими виявилися юні „січовики". Завдяки своїй ігровій перевазі „січовики" здобули сім, із усіх восьми можливих, золотих медалів: в групі юначок до 10 років золоту медалю здобула Х. Блага, що у фіналі перемогла А. Лесюк, теж сумівку.

У віковій групі 14 років і нижче у фіналі перемогла К. Ферел („Ч. Січ"), другу нагороду вручено Т. Падко (СУМ). В групі дівчат віком 15 років і нижче О. Коркунда („Ч. Січ") перемогла О. Колб з Ужгороду, Україна.

У групі юнаків золоті медалі здобули: Є. Колб в групі 10-річних, Є. Рудавський — в групі 12-річних, Д. Василюк — в групі 12-річних, Д. Василюк — у групі 14-річних і Д. Левицький в групі 15-річних — усі УСВТ „Ч. Січ". Другі нагороди в цих групах здобули М. Бобель, В. Федорко, (обидва СУМ), Н. Процюк („Ч. Січ") і Т. Кулинич (СУМ).

Відбиванкові ігри

У групі юнаків — „Ч. Січ" перемогла збірну СУМ „А" — 15:13, 5:15, 15:12 і СУМ „Б" — 15:4, 15:12, СУМ „А" — СУМ „Б" — 15:3, 15:8. Таким чином, звання першунів і золоті медалі здобула дружина „Ч. Січі". Другу нагороду здобула дружина СУМ „А", третю — „Ч. Січ" — „Б", що перемогла СУМ „Б" вислідом — 15:3, 15:8.

У групі юначок змагалося три дружини. Юначки „Ч. Січі" перемогли СУМ „А" — 15:13, 6:15, 15:10 і СУМ „Б" — 2:0 сетів, СУМ „А" — СУМ „Б" — 2:0 сетів. Остаточно звання першунок і золоті медалі здобули юначки „Ч. Січі".

Плавацькі змагання

(З огляду на брак місця, подаємо тільки золотих медалістів, що перемогли гарними вислідами:

УСВТ „Ч. Січ" — Збірна СУМ — 18:13 — золотих медалів

Плаваки УСВТ „Ч. Січ": Р. Дячук, В. Макар, Є. Колб, А. Василюк, М. Макар, Ш. Опер, Т. Макар, Д. Шембел, М. Колачі, С. Стол, К. Фарел.

Золоті медалісти збірної СУМ: Я. Головка, М. Гарасимович, С. Рось, А. Лещук, Н. Кебало, У. Блага, К. Доляк. Окремі плаваки і плавачки — здобули по дві і три золоті медалі. (Точні висліди будуть надруковані в журналі „Наш Спорт");

Consistory of the Ukrainian Orthodox Church of the U.S.A.

Український Православний Архиєрей
виступить з доповіддю
у Вселенській Патріярхії.

С. Бавнд Брук, Н. Дж., 28-го серпня 1998р.

На прохання Всесвятішого Варфоломея, Вселенського Патріярха і Святого Синоду Великої Христової Церкви, Високопреосвященніший Антоній, Архиєпископ Ню Йорку і Голова Консисторії УПЦеркви в ЗСА виступить з доповіддю на річному засіданні православних єпископів,

що відбудеться

від 28-го серпня до 2-го вересня
у Фанарі — Осередку Вселенського Православ'я, Істанбулі, Туреччині.

Виконуючи прохання Його Всесвятості, темою доповіді Владики Архиєпископа Антонія буде:

„ЧУЖІ і НЕПРАВОСЛАВНІ ПРАКТИКИ і КОНЦЕПТИ, ЯКІ УВІЙШЛИ У СВЯТЕ ПРАВОСЛАВ'Я"

Як повідомляє канцелярія Секретаря Консисторії УПЦ в ЗСА, Владика Антоній у своїй доповіді перед ієрархами Святого Царгородського Престолу висловить Всесвятішому і всім єпископам глибоку стурбованість духовенства і мирян УПЦеркви в ЗСА відносно становища Христової Церкви в сучасній незалежній Україні. Одною з турбот є справа єдності українських православних церков, яка є першим кроком у досягненні визнання Української Православної Церкви, що буде користатися правом самоурядування у незалежній Україні.

Високопреосвященніший Антоній є другим Українським Православним Ієрархом, який виступить перед зібранням єпископів Вселенського Престолу. Першим був Високопреосвященніший Архиєпископ Всеволод, який виступив два роки тому.

КАНЦЕЛЯРІЯ СЕКРЕТАРЯ КОНСИСТОРІЇ УПЦ В ЗСА

Вернісаж українця ...

(Закінчення зі стор. 11)

нок автора, що є цікавим для дослідників-мистецтвознавців як з точки зору складної композиційної будови, так і символікою власне „коваликівського розпису". Здається, що кожна його писаночка промовляє до наших сердець дзвінким голосом самої України: тихим шепотом її колосків, красою вербової гілочки, ніжним трепетом пелюсток багряного маку, біленькою хатиною біля сільського тину....

Поряд із писанками гарно вписалася до експозиції музейних вітрин і кераміка мистця, що належить до народно-українського ужиткового мистецтва. В її орнаментах переважають біло-коричнево-чорні тони, що подаються автором у вигляді або хвилястих ліній, або спіралей, або ж плям неправильної геометричної форми. Цей розпис, що походить із часів трипільської культури, нагадує нам плодорідну ниву навесні, з якої де-не-де щойно зійшов сніг, залишивши після себе свіжі острівці проталин...

Окреме місце у персональній виставці творів займають його графічні малюнки церков нашої Львівщини: „Дрогобич, церква з 1496 р.", „Мединичі, церква з 1644 р.", „Турка, церква з 1739 р.", „Стебник, церква з 1707 р.". Усі ці графічні малюнки церковної дерев'яної архітектури становлять значний інтерес для вивчення особливостей храмового будівництва Галичини, джерелом ілюстративно-інформаційного та історичного матеріялу, а також великої естетичної насолоди.

Велике зацікавлення у відвідувачів виставки „Великодній вернісаж" викликали живописні твори мистця: „Княжа твердиня „Тустань", „Печера Довбуша", „Старий Борислав", а також твори „канадської теми": „Перші поселення в Канаді", „Канадський пейзаж". Усі вони виконані у реалістичній манері, композиційно викінчені, сприймаються як прекрасні куточки мальовничих пейзажів.

Ось один з багатьох захоплених записів у музейній „Книзі відгуків" про „Великодні вернісажі": „Виставка писанок та робіт П. Романа Ковалика справила на нас велике враження. Нехай Господь допомагає йому й надалі у творчій праці! Додає сили та здоров'я для творення усього прекрасного!" Мразничани. (П'ять підписів).

Персональна міжнародна виставка творів Романа Ковалика в Україні віддзеркалила високоестетичний та морально-філософський космос української нації та її культури. Саме тому його колекції картин, писанок, графічних малюнків церков, керамічних виробів мають велике значення у добу відродження українства. Користуючись нагодою, надсилаємо через газету „Свобода" у ЗСА для Романа своє найщиріше „Спасибі!" від нашого музею, зичимо великого „творчого урожаю" на майбутнє.

О. М. Ковалишин,
директор Історико-Краєзнавчого Музею Борислава, Дрогобицька об.

Важлива розмова ...

(Закінчення зі стор. 6)

пора не повинна тратити віри в себе і в майбутнє України.

Коментуючи виступ М. Плав'юка, амбасадор В. Фуркало заявив, що він з цікавістю вислухав висновки доповідача, але не з усіма, як представник Президента України, може погодитися. Він знає Президента як українського патріота, але політика — це мистецтво можливостей, а в Україні потрібно зміни світогляду, психології людей, і семи років не досить для зформування нового суспільства.

Обидва достойники покладають надію на час і наполегливу працю і в Україні, і в діяспорі для осягнення спільної мети — економічного і національного самоствердження України.

Роман ...

(Закінчення зі стор. 9)

кількагодинної зустрічі Роман захворів. Мав щастя, що знайшовся чоловік, який мав авто й перепустку до Польщі — завіз до Кракова. Побут у шпиталі. Пише: „Приходжу до здоров'я".

Пополудневі години 7-го грудня 1997 року. Телефонує його син Ярко. „Тому дві години помер наш тато. Серце не витримало".

Не дивниця, що почали пригадуватися певні моменти спілкування.

Грудень 1938 року. Сокіл–1 справляє Миколайка в малій залі Сокола в Станіславові. Є весела сценка, що її скомпонував брат Романа Ярослав-Славко. Веселі жарти, веселі куплети-монологи, є і співи. З тодішніх виконавців зостало нас у живих кілька осіб. В часі війни пристали на своєму життєвому шляху. Воєнні хмари насувались над Европою. Ми хотіли були бачити проскромлену Польщу, хоч чомусь не здавали собі справи з жахіття модерної війни. Можна сказати, що Миколаївські святкування стали початком нашого всесвітнього розпорошення.

Не було можливостей забагато згадувати під час воєнної хуртовини наших „старих знайомих". Того забрали большевики, того арештували, а того розстріляли німці. Після війни почали себе взаємно віднаходити. Станіславівці не марнували своєї ініціятиви й енергії. Про це можна багато писати. Наш покійний Роман Андрухович-Мурин — з моментом зідентифікування себе — капітана польської армії, як українця — не була це безпечна децизія — пірнув в українську громадську працю. Завдяки його ініціятиві і праці, Відділ Українського Т-ва в Кракові здобув чи не перше місце в громадській праці. Завдяки йому дружина посадника міста Кракова прилучилася до української спільноти та з великою приємністю брала участь в її діяльності. Чи будуть послідовники його праці?

Вірю, що пам'ять про визначного спортовця, визначного громадського працівника не скоро забудеться в українській громаді. Шкода, що не зможемо зустрітися цього року знову в княжому Львові.

Мґр **Орест Корчак-Городиський**

Україна слухає...

(Закінчення зі стор. 11)

ятелька монастиря св. Анни в Брюховичах сестра Арсенія та сестра Леокадія, що прибули до України з далекої Бразилії 1991 року.

Програма „Мелодії і ритми Бразилії" мала неабиякий успіх. Це підштовхнуло виконавців на нові кроки, наприклад, організацію турне по Україні. Але здійснити подібний задум у теперішніх умовах їм не під силу. Для державних органів культури „бразилійські" концерти у Львові пройшли непоміченими, для бізнесменів клясичне мистецтво ще не стало потребою душі. Отож залишаться молоді співаки, актори й музиканти один на один з власними творчими плянами і переживаннями, овіяні геніяльним обдаруванням Вілла Лобоса, його талантом, чудодійною здатністю митця перетворювати сірі асфальти у різкішні квітники, а безрадісні будні у яскраве свято...

...Ти перейшла цей квітник, де впала твоя хустинка,
Цей біложасминний крик — архангела чиста сльозинка...

Застиг аромат ялівцю на листі, падучому з гілки...
Як спалах очей твоїх, зірки —
Живі діаманти-лиця...

Ти перейшла цей квітник, як переходять із часом
Троянди розкішної лик, — кохання тужні контрабаси...
Галузкою мить ожила... Гвоздика на прянощі заздра —
Як з пензля незримого майстра
— пелюстки із твого чола.

Пониклим вінцям — алилуя! О гордощі в аврі мімоз!
Як гаряче дух завирує! Як пристрасно вдарить мороз!
На чемнім сумнім „монсеньйорі" я бачу цілунка печать
Ах Ave Maria, amori! —
до Господа губи кричать!

Троянди осипляться... Боже! Ілюзії тануть, як сніг...
Жасминно, криваво тривожать розлуки у терні доріг.
Як рух делікатних магнолій —
цей співний мотив безнадій —
як в'язки п'янких меланхолій,
як пуп'янки ностальгій.

Ірина Вовк,
член Спілки письменників України,
м. Львів

Тепер, в оцю...

(Закінчення зі стор. 6)

скву і своїм учителем вважає Леніна з його „справедливою" соціяльною політикою.

Цілком можливо, що це тільки балаканина, за якою ховається зовсім інший зміст. Бо і Ткаченко, і вся владна верхівка — це ж новітні багатії, власники. Майже все українське добро вони вже встигли поділити поміж собою. Ні до якого Леніна, ні до якого комунізму вони вже не вернуться, але будуть похахляцьки вгоджати Москві, наївно сподіваючись, що вона залишить їх в ролі наглядачів над українським народом.

Дуже хотілося б, щоб у цих припущеннях було щось хибне, щоб дійсність виявилася кращою, ніж може здатися, коли починаєш пильніше вдивлятися у темні сторінки сьогоднішньої української економіки і політики.

Нема сумніву в одному: українство Америки мусить пропонувати свою власну думку щодо подій і становища в Україні. Не можна собі дозволити дивитися, — а саме так чинять ледве не всі тутешні україномовні газети — на ці події очима київської влади. За сто літ існування, особливо за півсотні літ потужної патріотичної діяльности повоєнної, політичної еміґрації, західня українська діяспора створила свій власний світ, нагромадила власну інтелектальну силу, збагатилася власним досвідом боротьби за українську справу. І сьогодні страшне не те, що тут, в Америці, затихає життя якихось партійно-політичних чи громадських українських організацій — страшне буде, коли діяспора вже не спроможеться висловлювати власний погляд на загальнонаціональні проблеми.

З великим сумом повідомляємо рідних, знайомих та всю українську громаду, що в п'ятницю, 28-го серпня 1998р. в Ню Йорку упокоївся у Бозі, на 90-му році життя наш найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО і ДІДУСЬ

св. п.

ЯРОСЛАВ ПАДОХ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у заведенні Андріттса 31-го серпня і 1-го вересня ц.р., а похорон 2-го вересня з церкви св. Юра на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

дружина — ІРЕНА
доньки — МАЯ і ХРИСТЯ з чоловіками
внуки — МАРКО, СТЕФАНІЯ і СОФІЯ
та ближча і дальша родина в діяспорі та Україні.

Замість квітів, хто бажає зложити пожертву, просимо складати на фонд НТШ Америки, Енциклопедію Української Діяспори або Український Музей в Ню Йорку.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ
зі сумом повідомляє своїх членів і всю українську громаду, що 28-го серпня 1998 р. в Ню Йорку відійшов в інші світи

св. п.

проф. ЯРОСЛАВ ПАДОХ

адвокат, доктор права, історик українського права, абсольвент Краківського університету, Українського Вільного Університету і St. John's University, довголітній голова Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці і президент Світової Ради НТШ, дійсний член НТШ, спеціяліст і автор книжок з історії українського і европейського права, професор УВУ і УТІ, пластовий провідник і громадський діяч в Україні і діяспорі, ініціятор і керівник багатьох наукових і культурних соборних проєктів та дій.

Шановній дружині покійного і донькам з родинами складаємо наші найщиріші співчуття.

УПРАВА НТШ в Америці

Ділимося болючо-сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 12-го липня 1998 р. відійшов у засвіти

бл. п.

д-р

БОГДАН МРИЦ

асистент катедри судової медицини у Львові, психіятр у ЗСА

ПОХОРОНЕНИЙ на українському католицькому цвинтарі в Гемтонбургу, Н.Й.

Залишені у смутку:
дружина — ТАМАРА з дому ДОБРЯНСЬКА
сестра — ЛЮБОМИРА МРИЦ ПЕЖАНСЬКА
сестрінок — КОСТЬ ПАНЬКІВСЬКИЙ

Ділимося сумною вісткою з членством УНСоюзу і цілою українською громадою, що в п'ятницю, 28-го серпня 1998 р. відійшов у вічність наш довголітній головний секретар УНС і в часі смерти, почесний член Головного Уряду УНС

св. п.

д-р прав

ЯРОСЛАВ ПАДОХ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — 31-го серпня і 1-го вересня у заведенні Андріттса в Ню Йорку.

ПОХОРОНЕННЯ — 2-го вересня на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж..

Опечаленій дружині і дочкам з родинами складаємо щирі співчуття.

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОюзу

З жалем повідомляємо, що 28-го серпня 1998 р. відійшов на „Вічну Ватру" наш визначний братчик

св. п.

пл. сен. керівництва

ЯРОСЛАВ ПАДОХ

кол. голова КПС, нагороджений орденом „Вічного Вогню" в золоті і за громадську працю. Отаман загону „Червона Калина", нагороджений ювілейним відзначенням за пластову працю.

Дружині Ірені, дочкам та всій родині складаємо вислови глибокого співчуття.

ЗАГІН „ЧЕРВОНА КАЛИНА"

УПРАВА КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩЕТАРСЬКОГО КЛЮБУ
повідомляє членство та все громадянство, що 18-го серпня 1998 р. відійшов у вічність

сл. п.

мґр ОЛЕГ ЛИСЯК

проживши 86 літ, довголітній член КЛК та колишній голова, визначний спортовець, воєнний звітодавець Дивізії „Галичина", письменник і журналіст у Львові, в Німеччині і в ЗСА.

Вічна йому пам'ять!

УПРАВА КЛК

Ділимося сумною вісткою, що 28-го серпня 1998 р. по важкій недузі на 89-му році життя, відійшов у вічність наш найдорожчий і незабутній
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ

бл. п.
МИРОСЛАВ ЮРЧУК

нар. 24-го грудня 1909 р.
в селі Микулинці в Тернопільській області

ПОХОРОННІ відправи відбулися 31-го серпня 1998 р. в церкві св. Миколая, а відтак на цвинтарі св. Миколая в Амстердамі, Н.Й.

Залишилися у смутку:
дружина — МИХАЙЛИНА
син — ІРИНЕЙ з дружиною ОЛЕНКОЮ
внуки — ДОРІЯН, ДАРІЯ, ДІЯНА
сестри — ІРИНА ГОШОВСЬКА з родиною
— НАДІЯ КОВАЛЬЧУК
та ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді, Польщі та Україні.

Вічна йому пам'ять!

Замість квітів в пам'ять покійного просимо складати пожертви на допомогу сиротам в Україні через стипендійну акцію СУА і Будівельний Фонд Українського Музею в Ню Йорку.

Замість квітів на свіжу могилу моєї дорогої сестри

бл. п.
ОЛЬГИ ВЕРЕСЮК

складаємо:

100 дол. на ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ
100 дол. на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЮ ЙОРКУ.

МИРОСЛАВ і МИРОСЛАВА ПАСТУШЕНКИ

П О Д Я К А

15-го травня 1998 р. несподівано відійшов у вічність
наш найдорожчий СИН і БРАТ

бл. п.
д-р
ОЛЕКСАНДЕР „АЛЬО“ КУРІЦА

Ми невимовно вдячні нашій родині, приятелям та знайомим за численну участь в похоронних відправах, за вислови співчуття, за квіти та за пожертви на Пласт-Побратими Фундацію і на Служби Божі.

Сердечно дякуємо о. П. Гайді і о. М. Панчукові за Панахиди та за їх теплі слова. Також дякуємо пл. сен. А. Дурбакові за його прощальні слова.

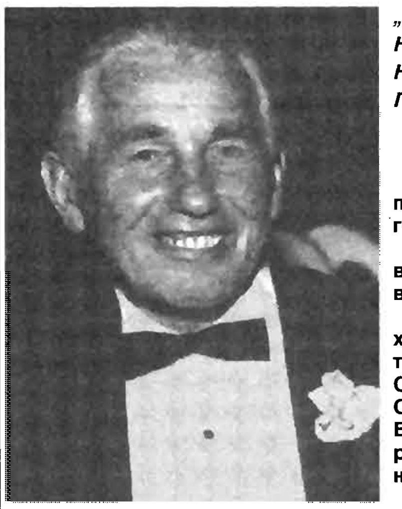
Вінки і квіти прислали родини: Багметів, Білеїв, Гладких, Данилишиних, Стасулів і Сумиків; д-р М. Дяченко, І. Дяченко, Пластовий Курінь Побратими, Glenview Imaging, McCarthy, New View Imaging, Marcap Corp., Peoria Radiology.

ПОЖЕРТВИ НА ПЛАСТ-ПОБРАТИМИ ФУНДАЦІЮ зложили:
Б. Багмет, д-р А. і д-р Т. Броварі, Я. і Х. Верещаки, Р. і Б. Вечерек, д-р М. Ґрицеляк, А. Головатий, В. і Л. Голоди, д-р Н. і Д. Григорчуки, д-р Д. і д-р Х. Григорчуки, д-р А. і І. Ґорчинські, д-р Я. і К. Данилишини, І. і Л. Деркачі, Б. і Х. Дзюки, А. і М. Дурбаки, Р. і А. Декайли, Ю. Зінич, І. і А. Зваричі, М. і д-р Д. Іваники, Д. і О. Куривчаки, Д. і Л. Копачі, Х. і А. Когути, д-р О. і А. Коблянські, І. і Н. Касприки, А. і З. Коломиєць, М. Маркевич, М. і Г. Модрицькі, І. і К. Гриневичі, М. і М. Наваринські, д-р П. і І. Поповичі, С. і Д. Пилипчаки, Т. і М. Прочки, В. і А. Паверс, М. і Л. Пілецькі, Т. і О. Ракочі, д-р А. і Р. Ріпецькі, д-р Ю. і П. Ріпецькі, Л. Семків з родиною, Б. і Р. Сірі, д-р Ю. і І. Стасули, Союз Українок # 74, О. і М. Саєвичі, Ю. Саєвич, А. Сеник, О. і Л. Скуб'яки, д-р М. і д-р О. Сосенки, І. Стойкевич, д-р Б. і О. Ткачуки, А. Терлецька, І. і Н. Фіглюси, д-р В. і О. Фединяки, д-р Ю. Харук, Г. Харук, М. і М. Хариші, О. і В. Хринівські, д-р Б. і Р. Харкевичі, д-р М. і Г. Харкевичі, д-р Н. Целевич, А. Чичула, М. і А. Яворські, д-р І. і Т. Ястрембські, Н. і Т. Шатинські.

НА ДОПОМОГОВУ ФУНДАЦІЮ „ДІТИ ЧОРНОБИЛЯ“:
І. і М. Волинці, М. Волинець-Ґрубер.

НА СЛУЖБИ БОЖІ:
В. Ґавалюх, М. Кикта, Т. Мельник, Т. і Р. Прускі.

батьки — ОЛЕГ і ҐЕНЯ
брат — ЮРІЙ з дружиною АРЕТОЮ і донями ДІЯНОЮ і ВІКТОРІЄЮ
сестра — ТЕРЕСА з мужем ТАРАСОМ ЯВОРСЬКИМ
тета — ВАНДА БАГМЕТ з родиною

Бл. п. Іван Дмитрик
22.12.19 — 21.8.98

„... Батьку, орле сизий. Нехай я заплачу,
Нехай свою Україну я ще раз побачу; ...
Нехай ще раз усміхнеться серце на чужині,
Поки ляжу в чужу землю, в чужій домовині!“
Слова Шевченка, прочитано Любою на Панахиді

З болючим серцем хочемо скласти щиру подяку Василині за вірність і любов до нашого тата.

Друзям Білевичові, Левицькому і Плечінові з дружинами за довголітнє і братерське товариство. Побратимам в УПА.

За зворушливі і пропам'ятні слова: Е. Стахові Середовище УГВР, Б. Михайлові Пластова Фундація, М. Кулиничеві хор „Думка“, І. Сєрантові УСК, Ю. Котлярові Головна Управа ОбКол. Вояків УПА, М. Прокопові „Пролог“, В. Калиновичеві НТШ, В. Корназі і Пластова родина, Л. Найгро і співробітники похоронного заведення „Ярема“.

Дякуємо знайомим і ширшій українській громаді за ваше глибоке співчуття, за ваші молитви, квіти і пожертви на „Літопис УПА“ і на „Пластовий Табір“.

Вічная татові пам'ять!

ЛЮБОВ і ОРИСЯ ДМИТРИК

Ділимося з родиною, приятелями і знайомими, що з волі Всевишнього по тяжкій недузі в середу, 26-го серпня 1998 р. відійшов у вічність наш найдорожчий БРАТ, ШВАҐЕР і ВУЙКО

бл. п.
БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ

нар. 16-го липня 1936 р. в Україні

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в церкві св. о. Миколая в Пассейку, Н. Дж. ПОХОРОНЕНИЙ на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку залишились:
сестра — ЛЕСЯ МОЧУЛА з мужем ВАСИЛЕМ з дітьми і внуками
та ближча і дальша родина в Канаді й Україні.

Вічна йому пам'ять!

Ділимося сумною і болючою вісткою з рідними, друзями і знайомими, що 21-го серпня ц.р. після важкої недуги, на 74-му році життя відійшов у вічність наш дорогий МУЖ, ВУЙКО і ДВОЮРІДНИЙ БРАТ

сл. п.
д-р
ТЕОДОЗІЙ ОНУФЕРКО

Покійний народився в м. Тернополі 1924 р.

ПАРАСТАС відбувся в середу 26-го серпня 1998 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні М. Насевича при 109 Е. Тейбор Рд., а похоронні відправи в українській католицькій церкві Архистратига Михаїла, а опісля на цвинтарі св. Марії у Факс Чейсі, Па.

Залишив у глибокому смутку:
дружину — АНАСТАЗІЮ
двоюрідних братів — МАРКІЯНА ОНУФЕРКА з дружиною ЛЮБОЮ і дітьми: о. д-ром АНДРІЄМ з родиною, дочку МАРТУ з родиною і дочку НІЛЮ
— д-ра ЙОСИПА ПАТРУНЯКА з родиною в Україні
племінників — ЮРКА ОНУФЕРКА з родиною
— ВОЛОДИМИРА ОНУФЕРКА з родиною на Сибірі
— ЛЯЛЬКУ ВИШНИВЕЦЬКУ з родиною
— ОЛЕКСАНДРА ПРОЦЮКА з родиною
— ІГОРА ПРОЦЮКА
— ІРЕНУ КУХРУ з родиною
— МАРУСЮ ГИЛУЩИНСЬКУ
— ХРИСТИНУ БІЛУ з родиною
— ВОЛОДИМИРА ВІНДОРГЕРА та
ближчу і дальшу родину в Україні.

Вічна йому пам'ять!

Майте розум...

(Закінчення зі стор. 5)

сили після-нео-прокомуністів наштовхнуться на відпорну силу народу. Кажуть же в народі, що по ситому брюху — хоч обухом.

Маєте достатньо розуму, щоб влаштувати життя на власне бажання. Прикрі помилки? Хто їх не має? Дякуйте Богові, що охороняє від згубних помилок. Американці визнають, що тільки Бог охороняє їх від „фаталіті мистейкс".

В. Остапенко,
Вашінґтон